

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A prostitutio.

Irta: Spektor.

A biblia szerint már az első nő vétkezett s unszolására a férfi is bünbe esett; a csábító a kigyó volt. E kép más-más alakzatban minduntalan ismétlődik nemcsak a család, hanem a vidék, a város, sőt a nemzetek életében is. A bün ellen hasztalan küzd a vallás, a törvény, azt kiirtani, míg ember lesz a földön, sehogy sem fog sikerülni. A bün virága az erkölcstelenség posványából kél ki, már pedig minden állam talpköve, támasza a tiszta erkölcs, mely ha elvész, Róma ledől és rabigába görnyed. Az erkölcstelenség szülőanyja a prostitutionnak, mely a női nemből ezrével szedi áldozatait. A rossz családi nevelés, a divat, a társadalmi szokások, mind előmozdítói a prostitutiónak. Az apa és anya zülése okozza a gyermekek erkölcstelenségét s a hol a szülői gondozás hiányzik, ott a veleszületett rossz hajlam, az alkalom s a bünös környezet idézik elő. Nem egy gyermekkertész, züllött nevelőnő társaságában látunk tolakodó, szemérmetlen udvarlókat, kik a közelben sétáló, avagy játszadozó gyermekek közelében sem átalják a legocsmányabb ajánlataikat előadni s eselekedeteikkel felnyitják szemeit a serdülő leánykáknak, kik önkéntelenül, szüleik tudta nélkül, kíséző társai a szerelmeskedő és kéjgő nagyoknak. Fokozottabb a veszély, ha a gyermekek cselédek gondozására lesznek bizva. Ma a női divat egyenesen oda irányul, hogy a ruba úgy illeszkedjék a testhez, színe olyan legyen, hogy a férfit minél jobban ingerelje, kéjvágyát fokozza. Némely táncz, egyes társasjátékok szorosabb érintkezésbe hozzák a férfit a nővel, egyes mozdulatokkal pedig ugyszólván felköltik mindkét nemből e nemi érzést. Az orfeumok, kabarék, sőt színházakban is az egyes szindarabok annál több sikert tudnak aratni, minél pikánsabbak és minél kétértelműbb szavak hangzanak el ott s minél szemérmetlenebb mutatványokkal tudják az ember képzelőtehetségét a kéjgés, bujálkodás iránt felköltetni. Az orfeumokban és kabarékban, hol a közönség szeszital élvezete mellett nézheti végig a mutatványokat, ezen érzés még fokozódik, tetőfokra hág, midőn a társaság nőtagjai, kik maguk is alacsony erkölcsi fokon állanak, elvégezvén szerepüket, odaülnek a közönség asztalaihoz, avagy férfiakkal separékba vonulnak, hogy közvetlenségükkel növeljék a hatást.

Az ifjuság egyenes veszedelme az ily mulatóhelyek felkeresése; a látványosság után idegei, képzelete nem tudnak megpihenni s keresi az alkalmat és módot, hogy kéjvágyát kielégítse. Csak alkalom kell hozzá s megtörténik az első ballépés, mi a nőknél a teljes erkölcstelenség felé vezet. Mert a mely nő egyszer a szerelmi légyotton kiüríti a kéj poharát, azon diadalmaskodik az érzékiség, mely nála sokkal magasabb hullámokat ver, mint a férfiban s valahányszor ezentul újabb ostromnak, csábításnak lesz kitéve, annál kisebb ellentállást fog kifejteni s a nemrég még tisztességes leány prostituálttá, perditává válik.

Ha a prostitutio okait keressük, ott találjuk még köztük a nőtlenséget is. A szellemi élet fejlettsége a tudást oly magas fokra vitte, hogy ma már a felsőbb tanulmányok elvégzésekor a tudományos pályára készülő ifju a 24—26 életévet is betölti. Hol van még azonban az az idő, mikor a tanulmányait elvégzett ifju oly állásba kerül, hogy fizetéséből és jövedelméből családot is fentartani képes, szóval megnősülhet. Bizony betölti életének 30. évét is, azaz már teljesen kifejlett férfi lesz. Mindez ideig pedig nemi vágyait hogyan elégítheti ki másként, mint ugy, hogy prostituált nőkkel érintkezik. Hát még hol vannak azok a pályák, a melyeken a nőülés meg van nehezítve, avagy épen nem lehetséges? Maga a nős állapot is azonban csak akkor tenné feleslegessé a prostituáltot, ha nem volnának érdekházasságok. Sajnos azonban, ma már sokszor a házasság is csak üzlet s a feleség csak arra jó, hogy a pénzt adja, a melyet azután segitenek elkölteni a szeretők.

Jeles kriminalisták is elismerik, hogy a prostitutio szükséges rossz. Ezen állítás két okból igazolható. Az egyik ok a nemi ösztön természetes kielégítésének lehetőségében rejlik. Mibelyt a férfi megéri, azaz teljesen kifejlődik, a nemi ösztön időnkénti kielégítést igényel. Ha ennek természetes uton nincs lehetősége, természetellenes módon következik he, mi mindenesetre az egészségre hátrányos. Ezen hátrányos következmények közül főképen az önfertőzés az, a mely az emberiségben rémitő pusztulást visz véghez s mondhatni, hogy az agylágyultak magas százalékát az önfertőzők szolgáltatják. Az önfertőzés az a baj, a mely a betegnek annyira szokásává válik, hogy azzal felhagyni ugyszólván nem is képes mindaddig, míg életmódját meg nem változtatja. Ha nem volnának prostituáltak, kik a nőtlenek

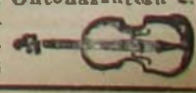

Első magyar vill. erőberend. hangszergyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.** 6

számára a nemi érintkezés természetes módját lehetővé teszi, az önfertőzők száma még szaporodnék.

A prostitutio dubiosus létjogosultságának másik oka az, hogy a tisztességes nők erkölcsisége ne veszélyeztesse. Ha nem volnának kéj nők, a tisztességes nők a szereleméhes férfiak részéről állandó ostromnak, kísértésnek, csábításnak volnának kitelve s ha a csábító szónak nem engednének, erőszakkal fosztanák meg őket becsületüktől.

A prostitutio részben kiküszöbölje a fajtalanságnak is, a mely főképen ott üti fel a fejét, a hol férfinak nővel nemileg érintkeznie nem lehet, pl. hadibajón. Egyébként a hajók férfineműzete minden kikötőben megtalálja a módot, hogy nemi vágyait kielégítse, mert hiszen minden kikötőváros telve van bordélyházakkal. Meg kell itt említenem, hogy akadt őrsparancsnok, ki csendőreit, mert kéj nőkkel nemileg érintkeztek, tiltott szerelmi viszony folytatása miatt feljelentette. A nemi érintkezés még nem szerelmi viszony; az előbbit megtiltani nálunk nem lehet, sőt mint látjuk, hiba is volna, míg a tiltott szerelmi viszonyt üldözni kell. Tiltott szerelmi viszonyról lehetne szó, ha valaki egy nővel vadházasságban élne, egy nővel házasságtörést követne el, egy kéj nőbe beleszeretne s azzal nyilvános helyen enyeglegne, kéjelegne, stb. Az államhatalomnak azonban gondoskodnia kellett, hogy a prostitutio, ez a szükséges rossz, másrészt ne veszélyeztesse az erkölcsöket s egyáltalában ne az egészséget. Ezért kellett engedélyeznie a bordélyházak létesítését, sőt azt is el kell tőrnie, hogy a kéj nők esetleg lakásukon kéjelegessenek. Ez utóbbiakat azonban nyilvántartja, valamennyit pedig hetenkint orvosilag megvizsgálattja, a bujakóriba esett kéj nőket pedig kényszergyógyításnak veti alá. Hogy ezen hatósági ellenőrzés a közönséget egészségi szempontból megnyugtassa, a kéj nőket egészségi lappal (türelmi bárczával) látja el s ebbe az orvosi vizsgálat eredménye be van vezetve. Korántsem szabad azonban azt hinni, hogy az a kéj nő, a kinek egészségi lapjába az van bevezetve, hogy egészséges, nem fertőz. Mert ha a kéj nő azelőtt bujakóros volt s a kórházban kezelték, ott csak időleges gyógyulást nyert. Azonban az ilyen gyógyultan elbocsátott nő is visszaeshetik bajába (recidiválhat) s akkor ismét fertőz. A bujakóros beteg teljes gyógyulást csak akkor nyer, ha az ugynevezett Wassermann-vérpróba negatív voltaig, vagyis legalább 2—3 évig a megbetegedés után állandó kezelés alatt marad. A bujakór ellen csak úgy lehet védekezni, ha nemi érintkezés után nemzörészünket megmossuk az erre való fertőtlenítő szerekkel. E célból ajánlatos az ugynevezett profilaktikus készülék, mely minden ilyen szerrel el van látva. Szabályrendelileg azonban gondoskodniok kell a törvényhatóságoknak, hogy a kéj nők viselkedésükkel a közerkölcsiséget se veszélyeztessék. Szemérmert sértő öltözetben tehát nyilvános helyen megjeleniök, avagy a

közönség által állandóan látogatott helyeken, mint főutczákon, szemérmetlenül viselkedniök nem szabad. Budapesten főkapitányi rendelettel a főutczákról egészen ki lettek szorítva s csak a mellékutczákon járhatnak. Gondoskodni kellett arról is, hogy titkos kéjelgés ne történjék, mert ezáltal az illető kéj nő az orvosi vizsgálat alól kivonná magát, miáltal, ha vérbajt kapna, minden vele érintkező férfit megfertőzne.

Megtörtént egy nagyobb vidéki városban, hogy az összes szállodák szobalányait orvosilag megvizsgálták s kiderült, hogy 14 szálloda közül csak háromban nem volt a nőszemélyzet bujakórral fertőzve.

Kávéházi pénztárosnők, kiszolgáló pinczérányok, orfeuménekesnők, harmadrendű szintársulatok karénokesnői s a városi cselédség kétharmadrésze vérbajos, de ezek közül csak azok vetik magukat orvosi vizsgálat alá, a kik bejelentett kéj nők, legtöbbje azonban resteli a bejelentést, avagy, mert az orvosi vizsgálat díjazással jár, mit a kéj nőnek magának kell fizetnie, a bejelentést már ez okból is mellőzi s betegség esetén titkolja baját s terjeszti a rettenetes mētelyt, melyet gyógyítani hasztalan próbálnak. Hiába oltatja be magát az illető 606-tal, mert ez még korántsem teljesen kipróbált gyógyszer s korántsem óv meg a visszaesésektől. Csak hosszas higany- és jódkezelés s néha ezzel kapcsolatosan az oltás vezetnek eredményre, de csak úgy, ha ezen idő alatt a vérbajos a legszolidabban él, kicsapongásoktól, szesz italok élvezetétől óvakodik. Tudnunk kell azt, hogy a vérbaj legrettenetesebb következménye az agylágyulás, mely állapotban rövidesen bekövetkezik a halál. Ha mindezeket elgondoljuk, akkor kettőzött igyekezettel fogunk azon fáradozni, hogy a titkos kéjelgést megakadályozzuk. Mert vegyük fontolóra, hogy a nyilvános helyeken felszolgáló női személyzet nemcsak nemi érintkezés útján fertőz, hanem azon kívül is. A ragály átvihető olyképen is, hogy a beteg nő bizonyos tárgyakat megfog, eszik, iszik bizonyos edényekből, leül valahová s mindazokat, kik utána ugyanezt teszik s azon tárgyakat használják, megfertőzhetik. Igen helyesen gondolkoznak azon hatóságok, melyek a női kiszolgálást vagy egészen eltiltják vagy legalább is nagyon korlátozzák.

Ha azonban a kéj nők életmódját tanulmányozzuk, akkor még igen fontos más felfedezéseket is tehetünk, mik bűnügyi szempontból jelentőséggel bírnak. A bűncsetek jórésztében a kéj nők jelentékeny szerepet visznek. Magánlakásaikon valóságos büntanya van. Oda huzódnak a gonosztevők, ha a hatósági közegek szemei elől el akarnak tenni. Ezért üdvös dolog a kéj nők rendőri felügyelet alá helyezése, mely esetben lakásuk átkutatásának mi sem áll útjában.

Lakásaikon a kéj nők könnyen meg is lophatják a hozzájuk betérő ittas vagy nem eléggé óvatos férfiakat. Főképen olyan egyénekkal szemben merik ezt elkövetni, kik titokban tértek be a kéj nőhöz s restelnék, ha a do-

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

log kitudódnék. Nem egy nős férfit loptak meg már a kéjnök s az illető nem mert feljelentést tenni, mert félt, hogy az eljárás folyamán kitudódik, hogy kéjnök-nél volt.

A kéjlgő férfitől sok mindent tudnak meg a nők. Ezért alkalmasak a kéjnök pl. hadi titok kikémlelésére s ez okból tiltják ki a kéjnököt háboru vagy mozgósítás esetén a hadiszállás körletéből. Igen könnyen megtörténhetik, hogy a kéjnök a hozzájuk betérő közbiztonsági közegektől ügyes beszéddel a szolgálati titkokat is megtudják s összeköttetésben állván a gonosztevőkkel, észleleteiket azokkal közölni is fogják. Ezzel ellenében viszont az élelmes rendőrközeg sok mindent tudhat meg a kéjnöktől, a mit a gonosztevőkkel szemben eredményesen felhasználhat. A kéjño jelleme ingatag; nem egy betyárt árult el a szeretője. Egy örsvezető, tudatában annak, hogy egy vakmerő betörőnek ki a kedvese, ügyes módon a nő bizalmát annyira megnyerte, hogy ez szeretője minden tervét és titkát elárulta.

A kéjño igen jó őrtálló, ha valahol betörés készül, a kéjño lesbe áll, s a közeledőknek felkínálja a testét. Az éj sötétjében botorkáló férfiaknak, ha még rendőri közegek is, rendszerint nem kell sok biztatás, ily izgalomban a nemi érzés diadalmaskodik a józan ész felett. Legyünk tehát óvatosak! Nemrégiben Párisban az apacsok egy boltot akartak kifosztani. A figyelő rendőrt egy kéjño büntársuk félrecsalta, a hol azután az apacsok orozva megtámadták s meggyilkolták.

A vasuti tolvaj szemrevaló szeretőjét kéri fel segéd-szerőpre. Míg az utitársával bizalmaskodik, addig a zsebtolvaj észrevétlenül hajthatja végre a lopást.

Manapság a kéjño igényei is megnöttek. Ha szerető teheti s a férfi engedékeny, addig nem nyugszik, míg utolsó garasából ki nem fosztja gavallérját. Ha utczán ismerkedett meg vele, előbb egy kis vacsorára hívja be és pedig rendszerint olyan helyre, a hol a vendéglőstől a fogyasztott holmik után perezentet, vagy legalább is rossz kereset idején ingyen vacsorát kap. A vacsoránál olykor drága hor, pezsgő is kerül az asztalra, mert ugymond, a pezsgőtől a vér is pezsgősbe jő. Az olázott gavallér nem is tudja, hogy mit fogyasztott, csak fizet mint a köles, sőt néha még tegnapi vacsorákat is kifizettetnek vele. Vannak borozók, hol kéjnök szolgátlják ki a társaságot. Szeparékban nyakra-főre rendelik az italt, s ügyesen tudják a teli poharat és üveget feldönteni, csak hogy ismét újabb mennyiség legyen rendelkezve.

Van olyan is, a ki üres üvegeket csempész azok közé, a melyekből az ital elfogyott, s mikor fizetésre kerül a dolog, 6 helyett 10 üveget kell jó borsos áron megfizetni. Olykor még a szolid vendéget is kizsákmányolják. Míg a férfi csak sört, vagy feketét iszik, addig a nagysád pezsgőfröccsöt kér, de persze a vendéglős által neki

kiszolgáltatott italban minden van, csak pezsgő nem, jöllehet azt fizeti meg a vendég. A pénzéből kifosztott férfi mit tesz azután? Egész hónapra át koplal, vagy ha tovább akarja üzni a lumpolást, lop, csal, sikkaszt. Mit nélkülöz a lump nős ember családja? Nem telik ruhára, kenyérre, hitelbe kell vásárolni a nő az adósság. Családi perpatvar, sokszor egész drámák játszód-nak le férj és feleség között. Sok nő kárpótolja magát, gondolván, ha te ugy, én is ugy, s éjjel egyik ajtón férjüram, a másikon önágyása oson ki, hogy kiki saját titkos utjain elégitse ki vágyait.

Nemrég tartóztattak le egy városi hivatalnokot, ki szerény fizetése daczára egy kisvárosban szeretőjének fogatot is tartott. Persze fizetése erre nem volt elég, belenyult tehát a város kasszájába, volt ott pénz elég. Másfél évig élt így kettős életet, jöllehet ottbon 4 kis gyermeke és becsületes felesége kellemes családi életet nyújtottak neki.

A kéjnök közül nem egy követett el magzatelhajtást s nem egy pusztította el ujszülött gyermekét. Tette pedig ezt akkor, mikor az erkölestelenség utjára tért. Előbb szégyelte azt, hogy oly férfitől esett meg, ki nem hitvestársa, s ezért követte el a magzatelhajtást avagy gyermekölést, később pedig nem szégyelte már, ha akarmelyik férfinak is adta oda testét.

Egy kávéházi felirónő addig-addig szerelmeskedett a férfiakkal, míg egyszer észrevette, hogy anyai örömöknek néz elejéhe. Elpanaszolta baját urnőjének, ki üzlete felvirágzását a felirónőnek köszönhette. A halás urnő, ki ugy látszik maga is gyakorolta az angyalsinalást bajdanában, kioktatta a leányt, hogy mit tegyen, hogy méhmagzatát elhajtsa. Az elhajtás sikerült, s a felirónő megint vígan élte világát. Néhány hónap mulva azonban a dolog megismétlődött, de ekkor kiderült a titok, mert a kávéház mögötti folyóban a halászok megtalálták a méhmagzat maradványait.

A kéjnök adják a modelleket a fajtalanságokat ábrázoló képekhez. Ez alkalommal ugy sikerült az ilyen pornografikus képek terjesztőjét kinyomozni, hogy valaki felismerte a képen levő kéjnököt.

Párviadalra, testi sértésre, emberölésre gyakran szolgátlatnak okot a kéjnök. Egy fővárosi kávéházban történt, hogy egy uriember egy kéjnökvel mulatott. A szomszéd asztalnál ülő fiatal, a mely különben ismerte a kéjnököt, fixirozni kezdte az egyébként fess dámát. A gavallér azonban nem szívesen nézte ezt. A dologból előbb szóváltás támadt, s később párbaj lett a vége, melyben mindkét fél súlyos sérüléseket szenvedett.

A kéjño azonban, mint tudjuk, maga is könnyon okozhat testi sértést azáltal, hogy esetleg bujakórban szenvedvén, a vele nem ilog érintkező férfiakat megfertőzi, s ezek azután néha hónapokig sinlődnak venerikus bujukkal a kórházban. Veszedelmesebb a dolog, ha az ilyen kéjño esetleg dajkaságra vállalkozik. Mert hiába

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTBEU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KORÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

vizsgálja meg külsőleg az orvos, s mondja ki rá a véleményét, hogy egészséges. Mivel azonban az orvos vérvizsgálatot nem végez, sok dajka vérbajos is lehet, s a táplálására bizott csecsemőket megfertőzi, s egész életükre nyomorékká, koldusokká teszi.

A mint már előző cikkemben kifejtettem, a kéj nők nemesak áldozatai a leánykereskedésnek, hanem azt sokszor ők maguk is közvetítik, s bűnös mesterségük a kerítés is.

A kéjnőnek már foglalkozásával vele jár a csavargás. A hol rosszul megy az üzlet, azt a helyet elhagyják, s másutt próbálnak szerencsét. Ha azonban más helyre mennek, a laikus előtt vitássá válhatik a kérdés, hogy a kéjlegés oly foglalkozás-e, melyet ha beigazol a kéjnő, akkor foglalkozás- és munkanélkülinek nem tekinthető. Tudnunk kell, hogy a kéjnő csak azon rendőrhatalóság területén kéjeleghet, a melyiktől a türelmébárczát kapta. Ha tehát más rendőrhatalóság területére megy át, s az ottani rendőrhatalóságtól kéjlegés céljából engedélyt nem kért es nem kapott, mint csavargó kéjnő megbüntetés és eltolonczolás végett beakísérendő.

Tudnunk kell végül azt is, hogy legtöbb kéjnő családi nevét restelli használni, s idegen név alatt boesátja áruba testét. Mindenesetre szép e kegyelet a becsületes szülők iránt, hogy nevüket nem akarják beszennyezni, de ez azért nem mentesít a büntetéstől, mert tudvalevő dolog, hogy az álnév használata ilyen esetben is, mint kihágás büntetés alá esik. Természetesen más elbírálás alá esik a cselekmény, ha a kéjnő hatósági közeg hivatalos eljárásában nem mondja meg valódi nevét, hanem használt álnevét adja elő.

Röviden megjelöltem így azon büntetendő cselekményeket, melyek főképen a kéj nők specialitásai. Azonban ezzel a sorozat még le nem zárható, mert hiszen nyomozásnál épen a kriminalisták használják e jelmondatot, hogy «keresd a nőt». E nő pedig legtöbb esetben nem más, mint a kéjnő, vagy legalább is olyan, a ki az erkölctelenség felé hajlik. Igazolják ezt a betyárlegendák es rablóromantikák is, a melyekben mindig rákadunk a hős szeretőjére, ki a bűnös szövetkezetekben a segítőtárs, vagy felbujtó szerepét játssza.

A prostitució a nemileg okosan élő egyéneknek kiküszöbölője lehet a fajtalanságnak, de a gyenge idegzetűeknél a nemi életben zavarokat is idézhet elő. Férfiaknál a nemi élet túltengése satyriasis, a nőknél nymphomania néven ismeretes, s a mértéktelen közölsülésben nyilvánul. Van olyan perverz hajlamu férfi is, a ki abban leli kéjérzetének kielégítését, ha a nőt bántalmazza, megsebesíti vagy megöli (kéjgyilkosság). E beteges hajlamnak sadismus az elnevezése. Van azonban olyan is, ki viszont abban leli gyönyörét, ha a nő őt kinozza, sanyargatja, ez a masochismus. Némelyeknél a

kéjérzet a nők egyes tárgyaihoz, ruhájához, hajához, cipőjéhez van kötve, ez a fetisismus. A bestialitás az állatokkal való fajtalanságban rejlik. A homosexualitás pedig az, midőn férfi férfivel, nő meg csak nővel képes kéjelegni. A férfiak közötti fajtalanság a pæderastia. A nők közötti fajtalanság — mely abban áll, hogy a nők szeméremajkaikkal csiklandozzák egymást — lesbosi szerelemnek nevezetik, s törvényünk nem bünteti. Végül vannak olyanok, a kik a szemlélők előtt szeméremtestüket meztelenítik, s ez az exhibitionismus.

Az ember legtökéletesebb teremtménye Istennek, de nemi életében sokszor ocsmányabb az állatnál.

A nemzedékek elkorcsosodása es elcsenevészesedése nagyrészt az ilyen perverz nemi életnek a következménye. Ha tehát azt akarjuk, hogy idegzetünk idő előtt tönkre ne menjen, s ezáltal életünk meg ne rövidüljön, utódaink pedig épek, erősek, egészségesek legyenek, nemileg éljünk okosan es mértékletesen.

Az angolok déli sarkvidéken.

A Föld rejtélyei a közelmúltban ismét megfogytak egygyel: A norvég Amundsen elérte a déli sarkot, megelőzve az angol Scott kapitányt, a ki szintén a déli sark elérésére törekszik. Scott kapitány az idén január harmadikán elérte a déli szélesség nyolczvanhetedik fokát. Erről a pontról őt társával haladt tovább a déli sark felé. Hajója, a „Terra Nova», az expedició többi tagjával Akaroa ujjélandi kikötőbe futott be, a minap s magával hozta Scott kapitány jelentéseit, a melyek felölelik a kapitány útjának minden mozzanatát, minden részletét a 87-ik szélességi fokig. Emberi erély, bátorság sugárzik ki a jelentések minden sorából. Nem szárazon tudományos jelentés, hanem, érdekes eseményekkel tarkázott útleírás, a mely áttekinthető es mellette élvezetes. Valószínű, hogy Scott kapitány január 3-ika óta, a midőn visszaküldte utolsó jelentésével expedíciójának egy részét, már szintén elérte a déli sarkot.

Scott kapitány 1910. januárban indult el Terra Nova nevű hajójával Dél-Afrikából, hogy fölkutassa a déli sarkot. Lyttletonba ment es onnét a Ron-öbölbe hajózott, a melyet kutatásának bázisánl akart használni. Scott szállása négyszáz kilométerrel messzebb volt a sarktól, mint Amundsené, a ki a jégtháron ütötte föl tanyáját es onnan egyenes irányban vonult dél felé. Scott 1911. január 11-én találkozott Amundsenel a Bálna-öbölben es egy darabig együtt maradtak, aztán

FIGYELMEZTETÉS!

Ne legyen addig grammofont, eufont, hanglemezt vagy bármely más hangszert, amíg

REICH ALADÁR műhangszer készítő
BUDAPEST, VIII. c. NEPSZINHÁZ-UTCA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri, amely ingyen lesz küldve. !!

Grammofon 22 K, eufon 35 K, hanglemezek 2-40 korona.

szétváltak. Scott kitünően felszerelt expedícióval rendelkezett. A Terra Nova teljesen vasból épült, még motorosónakjai is vannak, a melyeket Scott még a jégen is igénybe akart venni, míg Amundsen minden bizalmát a hazuról magával vitt kutyákba vetette.

Scott kapitány jelentései, a melyeket egy angol lapnak küldött meg, így szólnak:

1910 január 25-én feltört a jég Cap Evans körül és az odaküldött expedíció-rész, a mely élelmiszert tett le, elszakadt a hajótól. Ez az expedíció tizenkét emberből állott és nyolcz pónit és két kutyafogatot vitt magával. Ez után az lett a föladatuk, hogy január harminozadikáig a Hut Pointtól hét mértföldnyire levő nagy jégtorlaszokban állomást rendezzenek be. A készlet nagy részét ezen az állomáson raktározták be s tovább haladtak egészen Corner Camp-ig. A hóréteg rendkívül lágy volt, a mi nagyon igénybe vette a pónik orójét. Február nyolczadikán tovább haladtunk dél felé. Közben két pónit vissza kellett küldeni, majd ismét kettőt pusztított el a hóvihar, ámbátor a hóréteg valamelyest javult. A megmaradt lovacskákkal és kutyákkal február 16-án elértük a déli szélesség $79\frac{1}{2}$ fokát. Itt a borzasztó időjárás megállított bennünket s elhatároztam, hogy raktárt rendezek be és visszatérek.

Egy tonnás raktárt készítettem s kutyafogaton visszatértem a főállomásra. Visszatértünkben baleset ért, mert fogatunk egy jégzakadékba zuhant és csak csodálatos véletlen folytán sikerült a kutyákat megmenteni. A főállomáson a pónikat jó állapotban találtam. Értesüléseket kaptam a Terra Nováról és Amundsen Framjáról. Február 24-én embereimmel Corner Campba mentem. A mikor megint visszatértem, február 27-én, nagy rémülettel kellett látnom, hogy a hóvihar mekkora kárt okozott készletombon. A borzasztó vihar, a mely nagyon megviselte az állatokat, arra kényszerített, hogy Hut Pointba menjek vissza. Wilson dr. és Matres szerencsésen elérték Hut Pointot, míg Bates kapitány, Crean és én visszamaradtunk, hogy egy pónit — a mely hóföregtegebe került, megmentseünk. Bowers hadnagy, Gerrard, Crean már előzően Wilsonék után mentek, négy legjobb poninkkal. A mikor Bowers Hut Point közelébe ért, rémülettel látta, hogy a jégen hatalmas repedések vannak, s a leszakadó jégtáblák a tengerárral délnek úsznak. Óriás küzdelem támadt itt az ember és természet között, míg végre hatalmas erőfeszítés után nagy kerülővel a táborhelyig tudtak vergődni. Én erről nem tudtam semmit és nyomukba indultam. A jégmezőt el is értük, a mikor Wilson doktor azt jelentette, hogy messzelátójával több pónit lát, a melyeket egy jégtábla sodor magával. Egy óra múlva Crean táborhelyünkre jött. Rossz híreket hozott. Elmondta, hogy társaink egyrésze jégtáblára került. A jégtábla délnyugat felé sodorta őket. Egy nagy hegymászó kötelet dobtunk át hozzájuk és szerencsésen kimentettük őket. Néhány nap alatt elvesztettük lovaink nagyrészét, mert az elszakadó jégtáblák magukkal ragadták a szegényeket.

Csak márczius 5-én értük el Hut Pointot, a hol az expedíció össetalálkozott. Nem bíányozt senki. Három lovat azonban elvesztettünk. Ez nagy csapás volt, azonban nem volt akkora, hogy terveimet tönkre tudta volna tenni. Sokáig kellett itt vesztegolni s megvárni, míg újra befagy a tenger. Unalmas napokat, primitív életet éltünk ezalatt. Boldogok voltunk, a mikor megtaláltuk a Discovery expedíció által itthagytott régi folyóiratokat.

Márczius 15-én visszatért a nyugatra küldött geológiai expedíció, úgy hogy expedíciónk most már tizenhat emberre szaporodott. A geológusok pontos fölvételeket végeztek a Ferrar- és Kösztlitz-gleccser körül levő száraz vidékről. Tanyánk körül —40 Celsius fok hideg volt. A szél egyre mozgásban tartotta a jég- és hótömböket s csak márczius 25-én szilárdult meg a jég, de csak védett helyeken. A nagy hóvihar ellenére április 11-én nyolcz társammal útra keltem s 13-án reggel elértem Kap Evanst. Itt találkoztam a dr. Simpson vezetése alatt álló expedíció-résszel, a melynek legénysége kitünő egészséghen volt. Április 17-én gyors szánon visszatértem Hut Pointba. Társaim egyrészt itt kellett hagynom és április 30-án megint Cap Evanba mentem. Csak május 23-án, három héttel a nap-sötétség beállta után jöhettek társaim ide. A hideg néha —50 fokig süllyedt. A szél sebessége óránként huszonöt kilométer volt. Azzal előtörtük agyon az időt, hogy a ki értett valamihez, az előadást tartott, mások pedig a hideg ellenére futballt játszottak. Junius 27-én a hőmérő 77 Celsius fokú hideget mutatott. A nap csak augusztusban tért vissza megint. Szeptember elején Maeres kutyafogatán Hut Pointba tért vissza és ott ütötte föl tanyáját. Szeptember vége felé telefonösszeköttetésbe léptünk vele s erre a célra huszonöt kilométer drótot használtunk.

Ezenközben valamennyien erősen készülődünk a dél felé való előnyomulásra. A motorszánosztályt is munkába vettük, azonban a motorok elé sok akadályt gördített a jég. Elhatároztuk, hogy a poni-osztály november elején indul útnak. Ebben az expedícióban résztvettem én magam, továbbá benne voltak dr. Wilson, Oats kapitány, Bowers hadnagy, Gerrard Cerry, Wright orvos, továbbá Evans, Crean és Keohaue altisztek. Az osztály egész Corner Camp-ig, az egytonnás raktárig tört előre. Innon emberi erővel akartunk eleséget egész a Beardmore-gleccserig szállítani. Vonalról-vonalra akartuk előbbre tolni az eleségraktárakat, természetesen mindig kevesebb ember számára. Az elindulás napját hosszú tudományos számítás előzte meg. Sajnálnom kell, hogy kitünő fényképészünk, Ponting kénytelen lesz anyagunkkal, melyben még mozgóképfelvétel is van, visszatérni. Expedíciónk tudományos osztálya majdnem minden tervét végrehajtotta.

Scott kapitány második jelentését a déli szélesség nyolczvanegyedik fokáról küldte. Ez így szól:

November másodikán hagytuk el Hut Point-ot, tizenhatodikán már az egytonnás raktárnál voltunk. (Corner Camp.) Ezt tizenhetedikén hagytuk el. Éjjel utaztunk, nappal pedig pihentünk, hogy az állatok ne szenvedjenek annyit pihenésük közben a hidegtől. Tizenöt mértföldet haladtunk éjszakánként, de csak nyolcz napig bírtuk megtartani ezt a sebességet. A $80\frac{1}{2}$ szélességi fokon várt minket a motorososztály. Haladtunkban hó és jégbalmokat emeltünk, hogy visszatérésünk közben el ne tévedjünk. Mennél előbbre jutottunk azonban, annál több haj ért. Poni lovaink egymásután estek össze. Nem bírták ki a hideget. A nyolczvanhetedik szélességi foknál már agyon kellett löni egyet, hogy a kutyákat etetni tudjuk.

December negyedikén értük el a nyolczvanharmadik szélességi fokot s tizenkét mértföldnyire voltunk Mount Hope-tól. Öt pónival el tudtuk volna érni a gleccsért, de közben egy négy napig tartó rettenetes orkán

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% áronedm. részeseülnek.
Arjegyüket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csokaly havi részletfizetésre.
— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —
kerékpár- és varrógép
nagyraktár 56

SZEGED.

akasztott meg. Ez alatt állandóan azzal foglalkoztunk, hogy a pónikat kiástuk a hóból. Ezután elkezdett olvadni, mert a hőmérséklet +2 fok Celsiuszra szökött. Az olvadás keresztülvedesítette a ruhánkat. Lány, pehelyszerű hó hullott, a melyben szinte lehetetlen volt a haladás. A megmaradt pónikat most már le kellett ölni, mert nem volt esélyünk.

Deczember huszonegyedikén elértük a déli szélesség 85°7'-ét, s a nyugati szélesség 163-ik fokát. A Mount Darwintól mindössze négy mérföldnyire voltunk északra. Itt tizenöt napig tartott fogva a lány, puha hó, a mely kitöltötte a hegyhasadékokat, úgy hogy megmászására gondolni sem lehetett. Jó kilátásaink vannak. Embereim jól érzik magukat és jókedvűek. Előre a következők mennek: én, Evans hadnagy, dr. Wilson, Bowers hadnagy, Oats, Lafhlye mérnök és Crean, továbbá Evans altisztek. Itt ér véget a kapitány második jelentése. A harmadikat a nyolczvanhetedik szélességi fokról küldte vissza. Ezt írja:

Január barmadikán elértük a nyolczvanhetedik szélességi fokot és 32 percet. Kilenczvezernyolczszáz láb magasban voltunk. A Mount Darwin legdélibb gleccserpontját elértük. Két napig délnyugatnak mentünk. Még most is a jégszakadék veszedelmes közelségében jártunk, de azért gyorsan baladtunk. Harmadik és negyedik napra olyan nagyzerű kilátásunk nyílt, a milyenre nem emlékszem. Végtelen masszésekét tudott átfogni a szemünk, úgy hogy el voltunk ragadtatva.

A mióta az utolsó raktárt elhagytuk. tizenöt mérföldet tettünk meg napjában. Az előző pénteken értük el a nyolczvanhatodik fokot. A karácsonyi ünnepre való tekintettel forsziroztuk az előbbrejutást. Szilveszter éjjelén 86°66' alatt állottunk. Itt új raktárt hevenyészünk, míg végre január harmadikán az említett pontra jutottunk. Itt már mindössze százötven mérföld választott el minket a déli sarktól. Én magam öt emberrel előre megyek s ezt a jelentést három emberrel, a kiket Evans hadnagy vezet, visszaküldöm. Az öt ember a következő: Scott, a királyi tengerészkapitánya, Silvan, a tudományosztály főnöke, Oates, az Inniskilling dragonyosvezred kapitánya Bowers, az indiai királyi tengerészet hadnagya és Ewans altiszt. Mi öten egy hónapra való eséllyel indulunk útnak a kutyákkal. A nap még mindig nem hagyott el bennünket. A hideg 20 fok Fahrenheit. A legjobb reménnyel megyünk előre. Visszatérésünk előreláthatóan nagyon sokáig fog tartani s ezért aligha küldhetünk újabb jelentést ebben az évben.

KÉPEINKHEZ.

Az Atlanti-tengerben elpusztult Titanic személynyszállító hajó.

Már lent fekszik a tenger fenekén, három ezer méter mélységben a víz alatt, a büszke hajóóriás, a világ legnagyobb személynyszállító hajója. Bezáródott felette a telhetetlen oceáni sir és a kóborgó jéghegyek közömbösen uszálnak tovább a tenger hullámzó tükrén.

Nincs ott semmi nyoma már a katasztrófának. A vízbe-fultak ezreinek hulláit messze-messze vitte már az örökké háborgó tenger áradata. A milliókat érő kincs és áru pedig ott nyugszik, örökre eltemetve, a tenger fenekén. S ha csak a föld méhében folyton működő vulkánikus erupció valaha, talán évezredek múlva, a területtel együtt ki nem emeli, a technika ezerféle vívmányaival rendelkező tudomány és emberi erő nem hozza felszínre soha.

Nem maradt utána semmi más, csak a mérhetetlen fájdalom és gyász azért a másfélezernyi utasért, a kiket épen erre a mindenekkel vetélkedni akaró bires hajóra vetett sorsuk közös végzete.

Tíz millió dollárba került a felépítése ennek a képeink egyikén bemutatott vizikolosszusnak s méreteiben minden eddigi hajóóriást tulszárnyalt. 3170 személynek volt rajta hely s kasztkra osztott, utasai a mint az a jelen számunkban közölt képeken is látható, busás fizetés mellett, a legnagyobb kényelemben részesültek. Volt rajta színház, koncertterem külön zenekarral, étkező-, dohányzó-, olvasó- s játékterem, uszoda stb. Szóval minden, a mit a kényelemhez, jóléthez és a szórakozások különféleségéhez szokott ember csak megkívánhat. Ezeket az előnyöket azonban csak az első osztályú utasok élvezhették, mert az ennek élvezetével járó első osztály utiköltsége 12,000 koronára rugott.

S ez a 882 láb hosszú, 45,000 tonnatartalmu hajóóriás nem tudott megküzdeni a tengeri utazás rémeiként jelentkező jéghegyekkel. Egyetlen utját se tevette meg, már utólérte a végzetessé vált balszerenese.

Hogy ki volt az oka e borzasztó szerencsétlenségnek, — a kapitány-a, a ki állítólag a menetschesség rekordjáért versenyzett, vagy az árboezkosárban ülő matróz, a ki táveső nélkül s talán a szesztől és hidegtől elgyötört tagjaival épen álomországban érezte magát, a helyett, hogy kötelesség szerűleg figyelt volna, — az talán örökre titok marad. A megmenekült utasok

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi bázak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

☰ Telefon 153—44. szám. ☰

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznekem vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkknél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamat levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kéri, 5½% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamat levonásával.)

Előlegeket nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett.

Utalványok, intézvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

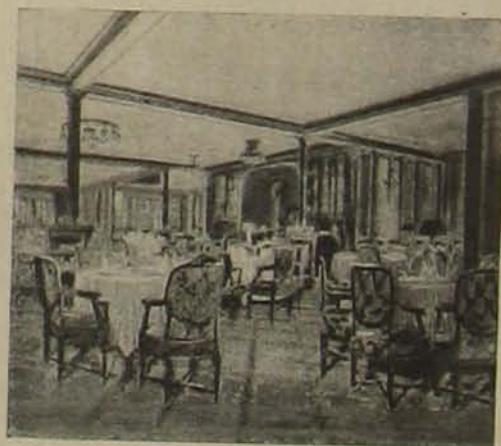
Vesünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Első osztályú dohányzó.

Első osztályú olvasó- és író-terem.

XVI. Lajos korabeli à la Carte étkező.

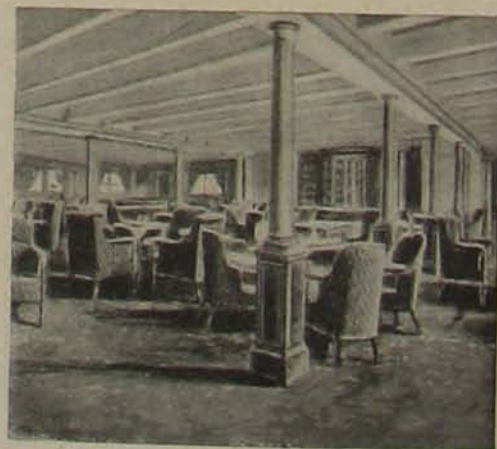

Első osztályú kávézó.

Másodosztályú dohányzó.

Az atlanti tengerben elpusztult Titanic személyszállító hajó.

Másodosztályú olvasó-terem.

KÜLÖNFÉLÉK.

nem tudják, sőt ha tudnák is, a szintén megmenekült néhány matrózhoz hasonlóan, a katasztrófa borzalmait közepette szerzett különféle benyomások által is befolyásolta, bizonyára többféle okát mondhatnák a balesetnek.

De még ha a teljes igazat mondhatnák is, mit segítené az ma már? Az árvák és az özvegyek fájdalmát és gyászt ez egyelőre meg nem szüntetné; az elítélés és a kártérítés pedig legfeljebb anyagi-, de nem erkölcsi elégtételt szolgáltathat.

S következik a folytatás. A társaság újabb s mint hírlik, még nagyobb hajót épített; a katasztrófa okozta lelki sebeket behűgesszi az idő és a feledés. S mi élők utazunk tovább, ki vizen, ki szárazon, az egymást követő katasztrófák, balesetek végtelen sorozatától vissza nem rettenve — rendületlenül.

HIREK.

Adományok. A szebenmegyei Felek község intelligenciája április 8-án a létesítendő csendőrségi internátus alapja javára zártkörű táncvigalmat rendezett. A jótékonycélú multság rendezője, Radin Róbert fodrász, a multság tiszta jövedelmeként befolyt 54 korona 26 fillért azzal a kérelemmel küldötte meg a brassói csendőrküldetés parancsnokságnak, hogy azt rendeltetési helyére juttatni sziveskedjen. Ugyanez az internátus javára még a következő adományok folytak be: a Phönix biztosító társaságtól Bátya község előjárósága útján 20 korona és Bara Ferencz örsvezetőtől Brádról 2 korona 46 fillér. Ezen újabb adományokkal az alap vagyona 26,840 korona 48 fillérre emelkedett.

Megtámadott járőr. Németh Gábor ez. örsvezető, Lantos János és Sinkó Mátyás csendőrökből állott szerencsi örsbéli járőrt április 22-én éjjel 1/4 órakor, Taktaszada községben egy ittias emberekől állott nagyobb tömeg megtámadta és az örsvezetőt késszurásokkal sulyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette. A járőr tagjai a támadók ellen lő- és szuronyfegyvert használtak, minek következtében a támadók közül ketten sulyosan, ketten pedig könnyen megsérültek. A fegyverhasználat után a támadók a járőr által elfogottak.

Megtámadott csendőr. Szentgyörgyi Albert vingárdi örsbéli csendőrt, ki három pénzügyőr társaságában sétált, április 21-én este 1/28 órakor Vingárd község utcáján három, botokkal és vasvillákkal felfegyverkezett egyén orozva megtámadta. A támadók Szentgyörgyi csendőrt könnyen, egy pénzügyőrt pedig sulyosan megsebesítettek. Szentgyörgyi csendőr a támadók ellen kardot használt s azzal Leiszer Mátyást sulyosan megsebesítette.

Kérelem. Józsa István, Nagylupsa községben állomásozó csendőr kéri az 1911 május havában a kolozsvári altiszti iskolában volt Csatlós János ez. örsvezetőt, hogy egy igen fontos ügy elintézéséhez céljából címét vele sürgősen közölni sziveskedjék.

A tintás ember. Két hét óta különös ember garázdálkodik London utcáin, a kinek az a kedvtelése, hogy előkelő hölgyeknek vagyont érő tonlettjét és bundáját tönkre teszi azzal, hogy óriás tintafoltot ejt rajta. Különösen a hermelin-prémet üldözi a tintaöntő Jack, a hogyan a londoni nép a vandál embert elkeresztelte. Megállapították róla, hogy napokig követte a hölgyeket, a végére sikerült neki a drága bundát elcsúfítani. A hét elején egy Ada Samson nevű hölgy kétezer koronát érő hermelingallérban ment el sétálni a Bondstreetre. Egy szerre egy züllött külsejű ember osatlakozott hozzá, a ki elől egy ékszerüzletbe menekült. Felóra mulva kijött az üzletből s az ember meg mindíg ott várta. A mint kilépett, az illető nekiütődött s aztán eltűnt az emberáradatban. A mikor a hölgy bement egy másik üzletbe, ott vette észre, hogy prémgallérján tintafoltok éktelenkednek. A rendőrség lázasan kutatja a tettést, a ki már sok nő ruháját csúfította el. Egy embert le is tartóztattak, a ki ellen azonban csak az az egyetlen gyanús adat, hogy három üveg tintát találtak a zsebében.

Drágulnak a szelid elefántok. Még néhány esztendővel ezelőtt Sziámban 3000-re becsülték a szelid elefántok számát. Azóta azonban ez a szám csökkent, a mi azt jelenti, hogy az áruk is alaposan „felment”. Ma már egy kifejldött szelid him elefánt annyiba kerül, mint nálunk egy automobil; körülbelül: 12,000 koronába. A nőstény elefánt ára 7000 és 8000 korona között váltakozik. A sziámi királyság északi részén ilyen szelid elefántok nélkül nem is lehetne közlekedni. A sziámi elefánt 25 éves korára fejlődik ki teljesen és 35 éves korában éri el ereje a legmagasabb fokot. 80—150 évig él az ilyen elefánt, ennél magasabb kort csak nagy ritkán ér el. A teljesen kifejldött állat normális súlya 3000 kilogramm. A szelid elefántoknál sokkal nagyobb a vad elefántok száma, a melyek a dsungelekben élnek. Neha kétszáz-kétszázötven tagból álló nyájokban. Természetesen nem szabad engedelem nélkül vadászni rájuk. Engedelmet a kormány ad. Minden elejtett vagy elfogott példányért 600 koronát kell fizetni. A legutóbbi évben 1950 kilogramm elefántcsontot exportáltak Sziámból.

Az eszperanto jubileuma. Néhány hét mulva lesz 25 esztendeje, hogy Zamenhof orosz orvos nyilvánosságra hozta az általa feltalált világnyelvet. Az eszperantisták a világ összes nagyvárosaiban fényes ünnepségekkel akarják megünnepelni ezt a jubileumot. Köztudomású, hogy az eltelt 25 év alatt az eszperanto nagyon eredményesen fejlődött ki. Zamenhofnak állítólag tíz esztendőre volt szüksége, míg egységes világnyelvét olyan tökéletesen állíthatta össze, hogy a kereskedelem, a tudomány és az irodalom czéljait szolgálja tudja. Eleinte alig akadt hívője az eszperantonak, mikor azonban néhány tudós és néhány kereskedelmi kamara nagy megelégedéssel és elismeréssel nyilatkozott róla, akkor egy szerre szaporodni kezdett az eszperantisták száma, 1897-ben, körülbelül 1000 eszperantista egyesület volt a földön, ma legalább hétszer annyi van. Ma 125 újság jelenik meg eszperanto nyelven, sőt Franciaország, Anglia, Spanyolország, Oroszország egyes városainak iskoláiban is tanítják az eszperantót. Magyarországon is van eszperantista egyesület és eszperanto nyelven megjelenő lap.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi műszer- és kötszer gyárosnál
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legújamosabban beszeregeth k összes betegápolási tárgyak, kötszerek, fecsenkék, m. kir. szab. Polgár-féle sérvtököt, gummibarisanák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak megadó, mely tárgy szükségeltetik.

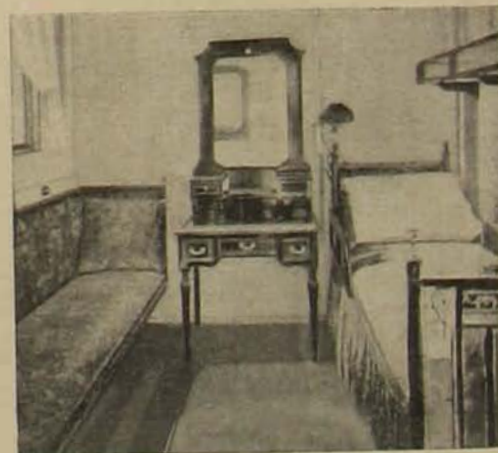
Ezen hirdetés
belső része esetben
10% Árkodva-
mény a Csendőrsé-
lapok olvasóinak.

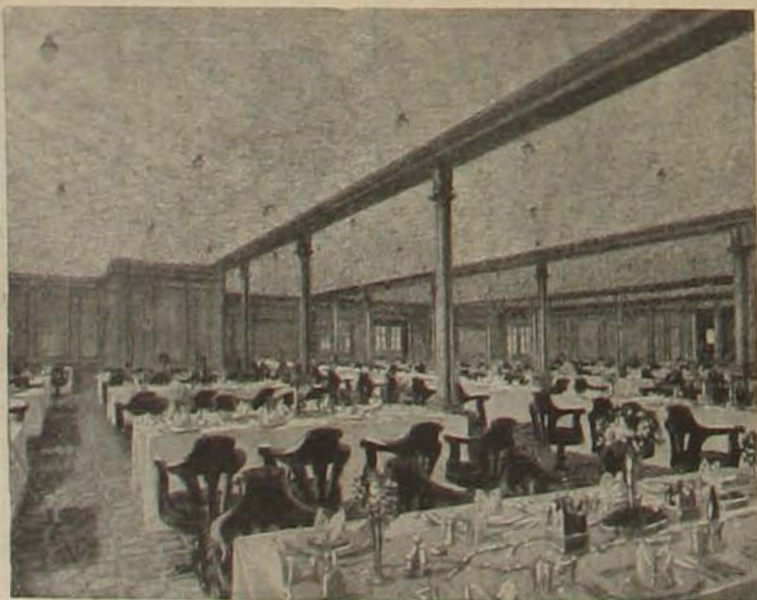
Külön lakosztály szalonja.

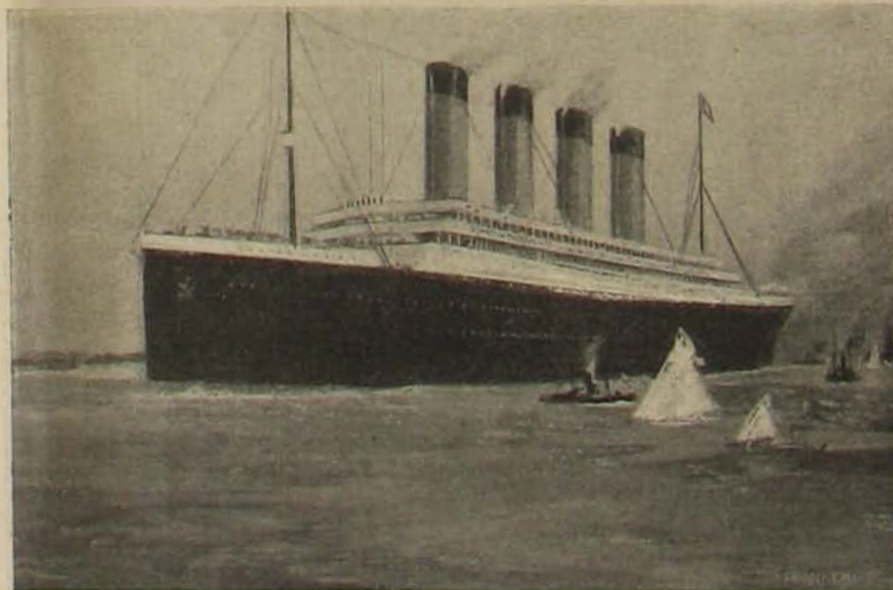
Külön lakosztály hálószobája.

Elsőosztályú hálófülke.

Másodosztályú ebédlő.

A 45,000 tonnás «Titanic».

Az atlanti tengerben elpusztult 'Titanic személyszállító hajó.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Ugodi őr. Értesülésünk szerint ez évben április 1-én kezdődött és május 1-én végződik. — A megkezdés ideje azonban nem minden évben egyforma.

Housteriusz. Az egyszerű veszélyes fenyegetés hatóság és közönség elleni kihágást képez. Lásd a kihágási büntetőtörvény II. fej. 14. §-át.

122. Hóvirág. 1. Olvassa el az 1908. évi 23., 29. és 32. számú lapunk hasontárgyu üzenetét. — 2. Beszámít.

Tavaszi. Olvassa el az 1907. évi 6. számú lapunkban közzétett hasontárgyu üzenetünket.

Gyöngyvirág. 1. Napi 2 K 50 fillér és ruha. — 2. A kinevezések mérve a fogyasztóktól függ.

20 év. Űszes szolgálati ideje beszámítható.

7000. Az köteles fűteni, a ki az átvonulási szállásért járó illetéket kapja, mert az átvonulási szálláshoz fűtés és világítás is jár.

8888. Ha a 20 évet csak egy nappal haladta is túl, már a teljes magasabb fokozattal járó nyugdíj illeti meg.

J. J. csendőr. Eltávozási engedély kell.

József. 1. A 600 koronán felüli rész lefoglalható. — 2. A rangidősebb.

Sz. őrmester. Szováta. Az igényt a pótszárny igazolja. Nyug. járásőrmester özvegyének jár kedvezmény, a külön igazolványt kap.

Határozati csendőr. 1. Bizonytalan. — 2. A lehetőség megvan, de hogy tényleg átvészik-e, azt nem tudjuk. — 3. Bizonytalan — talán jövőre. — 4. Részben csak nyáriak.

Rév. Köteles. Az esetben, ha megtagadná, jelentés teendő a szakaszparancsnokságnak.

1885. Házilag nem lehet megfeateni. Adja egy festőintézetbe. Páris. Szabadságot kérhet.

M. B. «Az elmaradt panasz» című czikke igen gyenge képzelődő erőről tesz tanúságot. Hajlandók vagyunk hinni, hogy ön csak álmodta az egészet. — Nem közölhető.

1000. «A bosszu» című cikkével, miután a végső bekezdésben maga is kijelenti, hogy azt «nem a nyomozási eljárás», mint inkább a vadállatins mészárlás tenné közzére méltóvá, nem közöljük. — Nehogy pedig olyan ritkaságnak higgye a bosszúállásnak ezt az ismertetői szándékolt nemét, figyelmébe ajánljuk lapunk 1910. évi 36. számában levő «Az újbeigi halottlambváztás» cz. közleményt.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Verstalány.

A nőddel és gyermekeddel
Te is alkothatod,
Három betűje gonoszított
Mit uzsorás szokott,
Cseréld fel végső betűjét:
Réten található.

Trefás számtani feladat.

Hogyan lehet megtenni, hogy egy erős ember egy nap alatt ne legyen képes a szomszéd községbe, a mely csak egy km-re van, átvinni egy gyfnaszálat a nélkül, hogy mi az embert a járáskélemben akadályoznánk?

Megfejtési határidő: 1912 május 12-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Szanatorium-sorsjegy lesz kioszolva.

Lapunk folyó évi 9. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: «A nyomor szüli az egyenlőséget». — Verstalány: «Magyar». — Kockarejtvény: «Székér».

Helyesen megfejtették: Harangozó Mátyás, Németh Vilmos csendőrok, Selmezi Pál őrmester, Sántha János, Janka Gyula őrsvezetők Esztergom, Horvát György csendőr Ólba, Temesi István őrm. Szentantál, Dombi József őrm. Abasár, Pál Sándor őrm. Szeged, Petrovits Sándor orsv. Szenttamás, Vigh György orsv. Vinga, Pongrácz Ferencz csendőr Karánsebes, nagyikindai őrs, Horváth József járásőrmester Székesfehérvár, Lázár Alajos cz. őrm. Kisközseg, Kóka András őrm. Brassó, szentesi őrs, Oláh Ferencz cz. őrm. Gombos.

A kioszolt Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegyet Harangozó M. csendőrnek Esztergomba elküldöttük.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Biüntetőjogi döntvénytár.

A ki egy fizikai cselekménnyel több emberen ejt sérülést, az a testi sértés tényálladékát annyiszor valószínűsíti meg, a bány embert bántalmazott s ugyanannyi testi sértést követ el, mely testi sértések a bekövetkezett eredményekhez képest különbözőképpen minősülhetnek. — A Btk. 301. §-a szerinti testi sértés tényálladékához szándék tekintetében csak az kívántatik, hogy a bántalmazás legyen szándékos; a Curia, megállapítottan vévén, hogy vádlott kaszával az egymás mellett állott sértettek közé vágott s ezen egy vágással előbbinek testén 20 napnál tovább tartott, utóbbinak testén pedig 20 napot túl nem haladott, de nyolcz napnál tovább tartott sérülést okozott, a bántalmazás szándékos voltára annak módjából következtetett.

(Curia, 1911 aug. 29. 5860/911. sz. a. I. Bt.)

Olvasókör táncz helyisége, melyben a kör bált rendezett, a nem körtagokra és belépőjeggyel sem bírókra nézve, nem nyilvános helyiség. Magánlaksértés megállapítása.

(Curia, 1911 szept. 6. 6026/1911. sz. a. II. Bt.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi április hó 29-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával 1912. évi május hó 1-ével legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott:

ezredessé:

csikszentimrei Csató Ferencz alezredest (rang 1912 augusztus 11.), a m. kir. I. számú csendőrkerület parancsnokát;

alezredessé:

1912 május 1-ei ranggal:

Kiss László m. kir. III. számú csendőrkerületbeli őrnagyot, csendőrkerületi parancsnokhelyettesé való kinevezés mellett;

századosokká:

1912 május 1-ei ranggal:

a következő főhadnagyokat:

Lukovich Gyulát (1. rangszám), a VIII.,
Czékus Lászlót (2. rangszám), létszám felett a VIII. számú csendőrkerület állományában, beosztva a m. kir. honvédelmi minisztérium 16. osztályába, továbbá

Soltész Sándort (4. rangszám), a IV.,

Kenedi Gézárt (5. rangszám), a VI.,

Fonyó Jenőt (6. rangszám), a VI.,
muzsaji és vittnyédi Vittnyédy Józsefet (7. rangszám).
a VIII.,

Goreczky Vilmost (8. rangszám), a III. és
Mántó Józsefet (9. rangszám), a VI. számú csendőrkerület állományában;

főhadnagyokká:

1912 május 1-ei ranggal:

a következő hadnagyokat:

Oláb Ferenczet (1. rangszám), az I.,
Havranek Jánost (2. rangszám), a IV. számú csendőrkerület állományában;

hadnagyokká:

1912 május 1-ei ranggal:

a következő zászlósokat:

Vetter Ferenczet (1. rangszám), a IV.,
Fejér Kálmánt (2. rangszám), a IV. és
Tibanyi Ferenczet (3. rangszám), a VII. számú csendőrkerület állományában;

százados-számvivőré:

1912 május 1-ei ranggal:

Kocsis György főhadnagy-számvivőt (1. rangszám), a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában;

hadnagy-számvivőkké:

1912 május 1-ei ranggal:

a következő számvivő-tisztbelyetteseket:
Hajnal Aladárt (1. rangszám), a VII.,
Bacsinszky Zsigmondot (2. rangszám), a VI. és
Molnár Henriket (3. rangszám), létszám felett a II. számú csendőrkerület állományában, beosztva a m. kir. honvédelmi minisztérium 16. osztályába.

A m. kir. horvát-szlavon csendőrparancsnokság állományában:

századossá:

1912 május 1-ei ranggal:

Sek Győző főhadnagyot (3. rangszám).

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi április hó 14-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával kitűnő szolgálataik elismeréséül:

Szabó József ezredesnek, a m. kir. IV. számú csendőrkerület parancsnokának a III. osztályu vaskorona-rendet díjmentesen, továbbá:

aldobolyi Rákossy Gyula századosnak, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője segéd-tisztjének és

Csiszár Gyula, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli századosnak a *Ferencz József-rend lovagkeresztjét* legkegyelmesebben adományozni és elrendelni méltóztatott, hogy

altorjai Lőrincz Ignác, m. kir. V. számú és

Mayer József, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli századosnak, valamint

Rusz János, m. kir. II.,

Soltész Imre, m. kir. V. és

Lábady Kálmán, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli főhadnagyoknak a *legfelsőbb megelégedés* kifejezése tudtul adassék.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi április hó 21-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben *megengedni* méltóztatott, hogy:

Fonyó László, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli hadnagy, a IV. osztályú porosz királyi koronavendét és

Szalai István III., ugyanazon csendőrkerületbeli ez. őrmester, a *bolgár katonai ezüst érdemkeresztet* elfogadhatta és viselhesse.

Adományoztatott.

A II. osztályú tiszti katonai szolgálati jel: postupiczi Kostka Pál vezérőrnagynak, a magyar korona országaiboz tartozó csendőrség felügyelő-helyettesének (1912 május 1-ével);

a III. osztályú tiszti katonai szolgálati jel: a következő századosoknak:

Mayer Józsefnek, a VI. számú csendőrkerületnél (1912 február 6-ával).

Török Kálmánnak, a VIII. számú csendőrkerületnél (1912 márczius 19-ével) és

Reschner Györgynek, az I. számú csendőrkerületnél (1912 április 14-ével).

Kinevezettek:

1912 máju 1-ével:

zászlósekká:

Szudárovich Béla, VI. és

Liptay László, IV. számú csendőrkerületbeli hadapródok;

számrívó-tiszthelyettesekké:

1912 május 1-ei ranggal:

Bérczy Gyula, III. számú csendőrkerületbeli csendőr ez. őrmester (1. rangszám), a IV.,

Biczó György, III. számú csendőrkerületbeli csendőr ez. őrmester (2. rangszám), a II.,

Sánek Péter, III. számú csendőrkerületbeli csendőr ez. őrmester (3. rangszám), a VII. és

Kádár András Gyula, IV. számú csendőrkerületbeli ez. őrmester (4. rangszám), a III. számú csendőrkerületi parancsnöksághoz való egyidejű áthelyezés mellett.

Nyugállományba helyezettek:

1912 május 1-ével:

Kacsicz Pál, m. kir. III. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Budapest.

Harsányi Mátyás, m. kir. VIII. sz. csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Porcsalma (Szatmár m.).

Áthelyezettek:

1912 május 1-ével:

Horváth Vincze járásőrmester, a IV. számú csendőrkerulettől, a VII. számú csendőrkerülethez Algyógyfaluba.

Fellmer Henrik törzsőrmester, a III. számú csendőrkerulettől, a VII. számú csendőrkerülethez Brassóba (beosztatik a pót-szárnyhoz).

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnökság által:

Mohai István ez. őrmester, 10 évi csendőrségi szolgálata alatt általánosságban, de kivált a közbiztonság terén tanusított buzgó és eredményes működéséért.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

...: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...:

Honvédelmi miniszter úr Ő nagyméltósága által legujabban kiadott közzgázdálkodásra vonatkozó Cs 20 jelzésű Határozmányok czimű szolgálati könyvben előirt minták szerinti nyomtatványok és könyvek nemkülönbén leltárak raktárunkon már készen kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Bejelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Gyermekek elővezetése.

Írta: K. Nagy Sándor ítélő táblai bíró.

A leghumánusabb és az igazságszolgáltatás terén az anyagi igazság megközelítését legjobban elősegítő törvény az, mely alkalmat ad a bírónak arra, hogy minden körülményt számba véve, megtudja különböztetni a bűnöst a bűntevőtől. Mert a bűntevő nem mindenkor olyan büntetésre méltó, mint az a bűn, melyet elkövetett.

Ezért nem lehet eléggé méltányolni azt a törvényt, mely a gyermekek és fiatalok ügyeiben nemcsak a törvény rideg szakaszai szerint készült mérleget adja a bíró kezébe, hanem megengedi, hogy betekintsen azoknak lelki világába, azoknak ismeretkörébe, indulataiknak felzajlásába és ne csak bírói, hanem emberi szemmel is vizsgálódjék.

Ennek a gyermekek és fiatalok bűnügyeiben való eljárást megállapító *Büntető novellának* — helyes alkalmazása mellett — magasabb célja van, mint a megtorlás, mert alkalmat ad arra, hogy a gonosz hajlamok kiirtása mellett az eltévelyedettek visszavezetessenek a helyes útra.

Nem ismeretlen előttem, hogy a törvény életbelépését megelőzőleg már a *Csendőrségi szolgálathoz utasítás* sem hagyta figyelmen kívül a gyermekek ügyét, midőn elrendelte a 61. §-ában, hogy „az eltévedt, vagy elköborlott gyermekeket a csendőr vezesse haza, vagy a községi előljárásnak adja át. Figyelmeztetőleg és a körülményekhez kepest akadályozólag lépjen fel, ha gyermekeket vízparton, meredek mellett, tűz körül vagy más oly helyen talál felügyelet nélkül, hol veszélynek vannak kitéve.»

De az a 121.352 907. B. M. sz. n. kiadott rendelet sem ismeretlen előttem, mely a környezetükben erkölcsi romlásnak kitétt vagy züllésnek indult gyermekek oltalmáról szól s hivatkozván a 60.000 907. B. M. sz. körrendeletre, utasítást ad, hogy „a járőrök portyázásai alkalmával éber figyelemmel legyenek: 1. oly 15 éven aluli gyermekekre, kik habár büntettet, vétséget vagy kihágást nem is követtek el, egyébként züllésnek indultak; 2. oly gyermekekre, kik büntettet, vétséget, vagy kihágást elkövettek, de az elkövetéskor 12. életévüket még meg nem haladták s így bűnvál alá nem vonha-

tók. Ha a csendőrség ily gyermekekről akár közvetve, akár közvetlenül értesül, kötelessége leendő azt azonnal az illeték s közigazgatási hatóságnak a további intézkedések megtétele végett bejelenteni. . . .

Arról pedig nem értesültem, hogy az előbb közölt rendelet hatályát veszítette volna.

Igy abból indulok ki, hogy a csendőrök külön is utasítva vannak a gyermekek viselkedését figyelemmel kísérni minden körülmények között: annál inkább, mikor a gyermekeknek rossz útra térését tapasztaljuk, mikor tehát szüksége merül fel annak, hogy a bűnöző gyermek hatóság elé kerüljön, akár töltötte be életének 12-ik évét — tehát már büntethető — akár nem töltötte be.

Mert hiszen magából a *Büntető novellából* világos, hogy büntető eljárás alá nem vonható gyermekek is kerülhetnek büncselekmény miatt batóság, vagy bíróság elé. Így a 15. §. szerint a 12-ik életévet még be nem töltött gyermek ellen bűnvádi eljárás nem indítható, de: „ha a gyermek büntettet vagy vétséget követ el, a hatóság, mely elé kerül, őt a bási fegyelem gyakorlására jogosított egyénnek adhatja át megfenyítés végett».

Ebből az tűnik ki, hogy a közbiztonsági közegeknek joguk van a büncselekmény elkövetésén tettenkapott gyermeket — még ha kétséges is, hogy betöltötte-e már életének 12-ik évét — előállítani.

A Bp. 144., 145., 131., 194., 303., 372., 420., 423., 536., 540. és 552. §-ai intézkednek az elővezetésről. Ezekben a szakaszokban nincs semmi megkülönböztetés az elővezetés módjára.

A 27.100/909. I. M. sz. rendelet 15. §-a szerint a fiatalok ügyében a bűnvádi eljárás megindításának és folytatásának előfeltételeire, valamint az eljárásra is a bűnvádi perrendtartás szabályait kell alkalmazni, az alábbi szabályok figyelembevétele mellett.

Ezek a szabályok, vagyis eltérések arra vonatkoznak, hogy a bűnvádi eljárás alá nem vonható, vagy bíróság elé került, de előzetes letartóztatásba nem helyezhető gyermek feltűnés nélkül szállíttassék a rendelkezésnek megfelelő helyre: a törvényes képviselőhöz, iskolai batósághoz, gyermek-menhelybe.

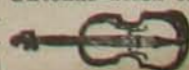
A gyermeknek az állami gyermekmenhelybe szállításával a bíróság az állami pártfogó tisztviselőt, a községi előljáróságot, valamely patronázs-egyesületnek erre

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

osász. árt. és királyi udvari szállító a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

Ajánlja snáját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.**

1. ábra.

2. ábra.

3. ábra.

4. ábra.

vállalkozó tagját, vagy más alkalmas egyént bizhat meg. Itt tehát a csendőrségnek nincs teendője.

Azonban a 27,100/909. I. M. sz. rendelet 52. §-a minden hatóságnak kötelességévé teszi, hogy ha a próbára bocsátott fiatalok a próbaidő alatt újabb büntetendő cselekményt követ el, vagy iszákos, csavargó, vagy erkölcstelen életmódot folytat, vagy erkölcsi züllésnek jeleit mutatja: erről jelentést tegyen a hűnügyben eljáró bíróságnak, vagy kir. ügyészségnek.

E szakasz nem szól ugyan elővezetésről, de kétségtelen, hogy pl. a gyermeknek vagy fiatalokorának újabb büntetendő cselekményen való tettenkapása esetében ennek lehet helye.

A javítónevelésre ítéltet a kir. járásbíró vagy kir. ügyészség szállíttatja a javítóintézetbe, esetleg annak az intézetnek igazgatója, vagy gondnoka, a hol a fiatalok ideiglenesen elhelyezve van. És ugyanezen (58.) szakasz azt is kimondja, hogy a beszállítás rendszerint csak polgári ruhába öltözött őrt, hivatalszolga vagy más alkalmazott kíséretében történhetik. A beszállítás fogatosságával fegyveres őrt csak akkor szabad megbízni, ha erre okvetlenül szükség van.

Ugyanígy rendelkezik a 27,200/909. I. M. sz. rendelet is.

Ha a fogházra ítélt és a fiatalokorak fogházába a járásbíró vagy ügyészség által jelentkezésre utasított fiatalok a meghatározott időben nem jelentkeznek: karhatalommal is előállítható (27,300/909. I. M. sz. rendelet).

Itt tehát már a csendőrökre is lehet szükség, mert hiszen a karhatalom alatt nem is érthetünk mást, mint a fegyveres erőt, illetőleg városokban a rendőrséget, vidéken a csendőrséget.

A Szolgálati utasítás 66. §-a szerint a szolgálatot teljesítő csendőrnek — vagyis hogy ilyennek tekintesek — legalább karddal kell ellátva lenni, kivézenlyesen folytán pedig teljesen felszerelve. És így szó sem lehet arról, hogy a csendőr, mikor valakinek elővezetésére van kivezenlyelve, fegyver nélkül jelenjék meg.

A 43,270/911. I. M. sz. utasítás — egy előfordult eset alkalmából — kimondta, hogy «a mennyiben a meg-

idézett fiatalokor a kihallgatásra vagy főtárgyalásra idézés daczára meg nem jelennek: vele szemben is csak a törvényben megengedett kényszereszközök vehetők igénybe».

Ezekből kitünőleg ha a csendőrt megkeresi a bíróság, az ügyészség vagy más hatóság a gyermeknek elővezetése végett: ezt a csendőr épen olyan fegyverzetben, illetőleg felszerelésben teljesíti, mint a hogy a felnőttekre elő van írva.

A csendőrkalap.

(Egyenruházati történelmi tanulmány.)

Irta és ábrákkal ellátta: Stolzenberg Vilmos főhadnagy.

(Ábrák Knötel tanár után.)

A «csendőr» szóra, bárkinek képzeletében, a ki már látott magyar csendőrt, egy sötét ruházatu katona jelenik meg. Az alak elmosódott, de egyre élénkebben reagál az emlékezet — a fekete tollbokrétás kalapra.

A «csendőrkalap» az idők folyamán oly jellegzetessé tette a magyar csendőrt, hogy mintegy szimbolumává lett a magyar csendőrnek.

Foglalkozunk kissé ezen főveg eredetével és különböző alakváltozásaival.

Mint minden katonai egyenruházati darab, úgy a csendőrkalap sem eredeti, önállóan kigondolt és megalkotott ruházati darab. Épen oly hosszú fejlődési és alakulási időre néz vissza, mint a legtöbb más egyenruházati forma és darab.

Viselték minden időben és formában Európa, mondhatni, minden nemzeténél hosszabb-rövidebb ideig, de az osztrák valamint a magyar csendőrséget kivéve, sohasem a tulajdonképeni csendőrség, hanem a sorhadbeli katonaságok és különleges műszaki csapatok.

Ezek előrehcsátása után nézzük — a rendelkezésre álló egyenruha-történelmi adatok alapján — hogy miként fejlődött a mai formájáig és miként változott alakja az idők folyamán.

Ezen történelmi adatokat azonban — terjedelmük miatt — nem sorolom itt mind fel, csak a jellegzeteseket ragadom ki és mutatom be az olvasónak.

Ha fáj a feje⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmáskacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Kéziti Beretvás Tamás gyógyszerész Kiszpesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

A csendőrkalap a polgári fővegből alakult ki s első alakja azzal meg is egyezett. (1. ábra.)

Ezt az alakot még 1775—1783-ban is megtaláljuk az északamerikai Egyesült-Államok lövészenél. Az európai hadseregeknél már 1700-ban módosított formáját látjuk a kur-brandenburgi dragonyosoknál (2. ábra.), amennyiben itt már baloldalt a kalapszél fel van hajtva. Kalap puha, sötétbarna fehér szegélylyel és zöld csokorral.

Az 1797. évben az itáliai (Cisalpini köztársaság) csapatok lombardiai és cisalpini légióiknál találjuk a kalapot, mint a sorhadbeli gyalogság fővegét. (3. ábra.)

Kalap sötétbarna, elől sárgaréz négyzetű bádoglep mint czimer, balfélen felhajtott oldalán olasz nemzeti színekkel kokárda, forgó zöld-piros-fehér. Ezen kalapot egyébként akkor «korzikai» kalapnak nevezék.

1812-ben *Jenő* alkirály uralkodása idején a bresciai lövészek viselik a kalapot megváltoztatott formában. A kalap széle nem a bal-, hanem a jobboldalon van felhajtva. (4. ábra.) Kalap fekete, a felhajtott kalapszél felső szélén zöld pompon, oldalt zöld csik, zöld gombbal.

1808—1810-ig az oldenburgi karabélyosok (füsilier), valamint a lövészek viselték a kalapot. A karabélyosoknál a forgó a tiszti kalapon eltérően volt elhelyezve, mint a legénységénél (5. és 6. ábra.)

Tisztnél a forgó vége világos piros, egyébként mindkettő fehér. A lövésze azonos volt alak tekintetében, a forgó világos zöld volt.

Az 1814. évben a szászországi lövészcsoportoknál volt bevezetve a kalapviselet, ennél azonban a baloldali felhajtás alacsony volt és csúcsban végződött. (7. és 8. ábra.)

Ezen évben (1814) a bajor királyi általános országos fegyveresek (felfegyverzett polgárság) szintén viselték egy kalapformát, mely az akkori divat szerinti polgári czilinderkalap formájának felelt meg és csak a diszítés által különböztetett meg a polgári kalaptól. (9. ábra.) Lovas és karabélyosnál fekete kalap, baloldalt vörös pompon,

fehér forgó, mely csúcsán világoskékbe ment át. Lövészenél a forma ugyanaz, azzal az eltéréssel, hogy a pompon s a forgó világoszöld volt.

1813—15. Porosz vadászcsapatok. Kalap baloldalt felhajtva. Tiszti kalap diszítés tekintetében eltérő a legénységétől. (10. és 11. ábra.) A tiszti fővegen a diszítés ezüst paszomány, a legénységén a szegély zöld. Forgó világoszödek.

1815-ben a braunschweigi «tanult vadász»-csapatok fővegei lényegtelen eltéréssel azonosak a porosz vadászokéval.

Az elősorolt formákhoz hasonlóan az 1830—60-as években az osztrák tüzéség, valamint a császári vadászok is kalapot viseltek. Ez a viselet az osztrák csendőrségnél is megvolt, a mi köztudomásu. Ennek az osztrák csendőrkalapnak a leszármazottja a mi kalapunk is, a magasan felhajtott szél nélkül.

Ha az elősorolt adatok alapján összehasonlítást teszünk a mi mostani kalapunk és a régi formák között, azt találjuk, hogy a mi kalapunk nagyjában, de leginkább az 1814. évi bajor polgári csapatokéval egyezik meg alak tekintetében. Alakja tisztán polgári s csupán a tollforgó, czimér és zsinór ad katonai jelleget neki — mely jelleg azonos a vadászokéval és az osztrák landwehréval — annál is inkább, mert a felállítás óta, a czimertől eltekintve, fővegviselésünk azonos a cs. és kir. vadászcsapatokéval. A tollforgó alakjában van némi eltérés, de az oly csekély, hogy alig szembevetendő.

Végül az adatokból megállapíthatjuk azt is, hogy a

9. ábra.

5. ábra. (Tiszti).

6. ábra. (Legénységi).

7. ábra. (Tiszti).

8. ábra. (Legénységi).

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegysék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

világ összes csendőrsége közt — jelenleg — a magyar csendőrség viseli egyedül a vadászkalapot, mely nem magyar eredetű főveg, hanem nemzetközi.

Hogy milyen főveget viselnek a külföldi csendőrsegek s mely forma az, a mely általánosan elterjedt — azt majd egy más tanulmány keretében fogom elmondani és bemutatni.

10. ábra. (Tiszti).

11. ábra. Legénységi.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A dróttalan táviratozás sikerei.

A «Titanic» elsüllyedése alkalmával ismét nagy sikerre volt Marconi találmányának, a drótnélküli táviratozásnak, mert kétségkívül neki köszönhető, hogy az elsüllyedt bajóóriás utasai közül az a bétszáz egynéhány is megmenekült.

Még alig három éve, hogy a Republic elsüllyedése alkalmat adott arra, hogy a birközvetítés új módjának óriás hasznai bebizonyuljanak. Az esemény akkoriban olyan föltűnést keltett a bajózában érdekelt körökben, hogy a hajótulajdonosok sietve szerelték föl gőzöseiket ezzel a készülékkel. Ma már alig van valamire való oceánjáró gőzös, mely Marconi-készülékkel el ne volna látva. Ilyenformán már alig történhetik meg, hogy egy bajó eltűnjék a nélkül, hogy sorsáról birt ne adhatna.

A «Budapesti Hírlap» tudósítójának alkalma volt arra, hogy a londoni «Marconi Társaság» vezetőjétől részletes fölvilágosítást kapjon arról, hogy a «Titanic» miképpen volt felszerelve szikratáviróval esetleges szerencsétlenség biruladására.

— Meggyőződünk arról, — mondotta — hogy a «Titanic» a világ legnagyobb hajója és terveinket ennek megfelelően dolgoztuk ki. Sokkal nagyobb szabású szerkezettel szereltük föl, mint bármely más eddigi hajót. Átlag kevés embernek van tudomása arról, hogy ilyen Marconi-készülékkel való felszerelés aránylag nagyon olcsó. Nem mondhatom meg teljes pontossággal, hogy a «Titanic» felszerelése mennyibe került, de tudom, hogy egy közönséges oceánjáró gőzösnek erre a célra fordított költsége 250 font sterlinget (6000 korona) nem haladja meg. Ezért az összegért mi adjuk a készüléket, gondoskodunk jókarban való tartásáról és a forgalom

nagyságához képest egykét kezelővel látjuk el. Egy birték valamely bajóról egy angol állomásra való küldése szavanként 10 pennybe (egy korona) kerül. A kereskedők napról-napra jobban igénybe veszik. A drót nélkül küldött üzenet körülbelül 250 angol mérföldnyire jut el nappal és 750 mérföldnyire éjjel. (Egy mérföld = 1.6 km.) A «Titanic» azonban hatalmasabb szerkezettel láttuk el, minthogy ez lévén a világ legkényelmesebben berendezett és felszerelt bajója, biztosnak vettük, hogy az amerikai milliomosok gyakran fogják igénybe venni a dróttalan táviró szolgálatát. A készülékhez két legjártasabb emberünket alkalmaztuk és a hatalmas szerkezet nappal 500 és éjjel 1500 mérföld sugárú területre küldhetett üzenetet.

— Az eljárás módja nagyjában a következő: a kezelőtiszt ismeri a hajó mindenkor földrajzi helyzetét és tudja, hogy hol van a legközelebbi szárazföldi állomás. A fölbirandó állomás teljesen a bajó tetszésétől függ. Először is általános jelzést ad figyelmeztetésül. A «Republic» katasztrófája idején az internacionálisan megállapított jelzés volt: «C. Q.», a melyhez még a «D.» járult a veszedelem híruladására. Bármilyen bajó veszi ezt a birt, rögtön megáll és további utasításra vár. E pillanatban még nem rendelkezünk a katasztrófa minden részletével, de merem állítani, hogy a «Titanic» nagyszámú hajóval volt távirati összeköttetésben. Az a kérdés, vajjon közel, vagy távol volt-e a szárazföldhöz, teljesen mellékes, minthogy a hatás teljesen ugyanaz, ha az Atlanti-oczeán közepétől jön is a jelzés. Az oceánon való átkeléskor minden hajó akaratlanul is 15—20 más hajóval van táviróközelségben.

— Csak néhány példát sorolok föl, a mikor a drótnélküli híradás a tengeren való életmentés esetében kiváló szolgálatot teljesített. Az első eset 1909. január 23-án történt, a mikor a 15,000 tonnás «Republic» a sűrű ködben összeütközött a «Floridával» reggeli félhatkor százhetven mérföldnyire Ambrose világítótoronytól. A «Republic» nagyszámú utassal a Földközi-tenger felé keletnek tartott. Félórával az összeütközés után a «Baltic» kapitánya hírt kapott a «Siasconsetti» Marconi-állomástól, hogy a «Republic» és «Florida» helyzete válságos. Azonnal megváltoztatta irányát és a «Republic» keresésére indult. A sűrű, áthatolhatatlan köd folytán csak tizenkét órával később tudta a veszedelemben forgó bajót megtalálni. A szerencsétlenség belyére érve, mind a két sérült bajó utasait fölzadta. Ez a bámulatos megmentés csak a «Republic» távirótisztjeinek bősiesége által volt keresztülvihető. Mikor ugyanis a «Florida» eleje belebotolt a «Republic» testébe, Binns, a táviró kezelője kabinjában volt, melynek oldala beszakadt, készüléke azonban épen maradt és az óriás rázkódás ellenére is, az árbócához vezető drót csodálatos módon nem sérült meg. A hajó egy másodperc alatt teljes sötétségbe merült. Binns rögtön megadta a «C. Q. D.» vészjelzést, mely a környéken lévő bajóknak tudomására juttatta a veszedelmet. Egész nap ott ült készüléke mellett, tudva azt, hogy törékeny kis szerelmének épségétől függ a hajó utasainak sorsa. A siasconsetti állomás a jelentést fölfogta és rögtön tovább adta a hírt a «Baltic», «Lorraine» és a «City of Everett» bajóknak. Binnsnak óriás nehézségekkel kellett megküzdeni, minthogy teljes sötétségben dolgozott

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammofont, eufont, hanglemezt vagy bármily más hangszert, amíg

REICH ALADÁR műhangszer készítő
BUDAPEST, VIII/c. NÉPSZÍNHÁZ-UTCA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri, amely ingyen lesz küldve. ::

Grammofon 22 K, eufon 35 K, hanglemezek 2.40 korona.

Az árboczra menekültek megmentése az „Arrogante” elsüllyedésekor (1879 márczius 19).

és ehhez még az az aggodalom is járult, hogy emelkedése eltörött. Alkonyatkor fölillant előtte a «Baltic» majd a «Lorraine» távirati válasza. A sűrű köd miatt azonban csak lassan közelíthette meg a végveszedelemben forgó két hajót oly közelségre, hogy utasaikat föl-szedhette.

Alig hat hónappal a «Republic» katasztrófája után a Kunard Line «Szlavónia» nevű gőzöse, a mely Newyorkból a Földközi-tenger felé tartott, Flores sziget mellett megfeneklett. Junius 9-én éjjel előtt vette a «Princess Irene» a «Szlavónia» segítséget kérő üzenetét. Száznyolcvan mérföldnyire volt a hajótörés helyétől; útját azonnal megváltoztatta és teljes gőzzel haladt a «Szlavónia» megmentésére, azonban csak másnap délután érkezett oda. Az elsőosztályú utasokat az éj folyamán szállították át és hajnalban Gibraltár felé indulhattak. A fedélközi utasokat a «Batávia» szedte föl, mely szintén megkapta a segítséget kérő jelzést. Ugyancsak 1909 augusztus havában az «Ohio» hajó Alaszka közelében egy kiálló sziklacúcsra megsérült, öt ember a tengerbe fulladt, közöttük a táviró kezelője is, a ki a saját életét kockáztatta, hogy a hajó utasait megmenthesse. Azóta annyi volt a hajótörés, melyben a Marconi-táviró segítségével menekültek meg az utasok a biztos pusztulástól, hogy a Marconi-társaság már nem vezet naplót az egyes esetekről.

KÉPEINKHEZ.

Nagy hajókatasztrófák.

Az ösembernek alig volt közlekedési eszköze s a mi volt is, leginkább a szárazföldön használtatta. Távolabbi vízi közlekedésre meg éppen alig gondolhatott, mert fatörzsből készült teknőszerű csónakjánál s dirib-darab fákából összetákolt tutajánál nem volt egyebe. Ezeket pedig legfeljebb kisebb folyókon s tengereken a parti részeken használhatta csak.

Az ember fejlődésével azonban együtt haladt a tökéletesülés felé minden olyan eszköz, a mi az ember érdekeit volt hivatva szolgálni. Így fejlődött az ösember primitív csónakjából az előbb kisebb, majd mindig nagyobb és nagyobb vitorlás s a technika fejlődésével ezeket követve a kerekés és turbinás gőzkolosszusok. S ma már ott állunk, hog akárcsak a szárazföldön, többemeletes palotákban lakhatunk a tengereken is és ha elegendő pénzünk van, a legotthonibb kényelemben tehetjük meg az utat egyik világrészből a másikba.

Egynémelyik ilyen hajókolosszus egy egész szárazföldi falut képes befogadni emberestül és jószágostul s mindezeknek betekre szóló élelmet is. A nyílt tenger-

ren azonban még ez az óriási teherrel súlyosított test is éppen olyan játékszere az elemeknek, mint volt annak idején az ösember primitív csónakja.

S ha végig tekintünk az ember és a technika fejlődésének ezen az útján, lehetetlen észre nem vennünk, hogy mindenütt embervér s az erőszakos halált haltak száz és százazrei utáni gyász és siralom jelzi azt.

Hiszzen, ha csak azt a 35—40 nagyobb hajókatasztrófát vesszük is, a melyek az utóbbi évtizedekben történtek s még nem merültek feledésbe, — s a melyek közül egy párt a jelen számunkban közölt képeken be is mutatunk, — már több mint 12,000 ember halálát írhatjuk a hajóközlekedés rovására.

De legyen az a kár, az a veszteség s az a fájdalom, a mit egy ilyen hajókatasztrófa okoz, bármily nagy, az embert az ő elbatározásában vissza nem tarthatja soha. Biztatja, vezeti őt tovább a hit, remény, a bátorság és az a tudat, hogy az élet amugy is mulandó mindenképen.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY

egy az örsökön az oktatást előmozdítani hivatott dolgozatra. A megírandó dolgozatnak az általános fejtegetések és terjengő értekezések mellőzésével, a csendőrségi szolgálatra nézve, — különösen a közbiztonság megóvása szempontjából — gyakorlati értékkel bíró irányelveket kell tömören felölelnie. A beküldendő és «Oktatás az örsön» czimmel ellátandó dolgozatok a szerzői incognito megóvása céljából nem sajátkezű névalírással, hanem csak jeligével látandók el és idegen kézírással, a papirlapnak csak az egyik oldalára és félhasában irandók. A szerző neve egy a jeligével czimzett, lezárt borítékban csatolandó a dolgozathoz. Minden dolgozat bizottságilag fog elbíraltatni és csak az alkalmasnak tudált dolgozatok jeligés borítékjai fognak felbontatni; a többi jeligés boríték pedig felbontatlanul bizottságilag fog megsemmisítettetni. A dolgozatok beküldési határideje: 1912 július 31.

A bizottság a kitűzött czélnak megfelelő első három dolgozatot 50, 30 és 20 korona pályadíjjal jutalmazni és azokat a «Csendőrségi Lapok»-ban is közölni fogja.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus a lap javára, a májusi előléptetések illetve kinevezések alkalmából kapott szerencsokivonatok megváltása czimén Kiss László alezredek 20, Lukovich Gyula és Vittnyédy József századosok 10—10 koronát adományoztak. Ézen újabb adományokkal az alap vagyona 26,880 korona 48 fillérré emelkedett.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapirokra.

Csalá i házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyveeskére. 1 Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkkel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával) 2 Oly takarékbetétek után, mely nyel a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köli, 5% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előleget nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezeség mellett vagy jelzölös biztosíték ellenében. Jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

A „Viktoria” angol hajó elsüllyedése (1892 június 22).

Egy veszélyes gonosztevő üldözése. Morareszku Juon veszélyes gonosztevő, ki a hirhedtté vált és egy csendőrszázad által nemrég agyonlőtt Budák André gonosztevő czinkostársa volt, május 1-én romániai bujdosásából visszatérve, Szászmagyaros községben polgári egyének által egy csürben elfogatott, azonban igazolásra vonatása közben a polgári egyének elől megugrott és a mezőkön át a közeli erdő felé menekült, miközben az őt üldöző polgári egyének egyikét forgópisztolyal lábzáron lötte. Az elmenekült gonosztevő a nyomozására kivezényelt Kertész Dénes és Miha Miklós földvári őrszolg. ez. őrszervezetekből álló járőrre május 1-én este 1/2 9 órákor Krizba község határában leshelyről két lövést intézett, mely lövések egyike Kertész cs. ez. őrszervező vállgallérját testisértés okozása nélkül horzsolta. Járőr az erdőbe menekült gonosztevő után négy eddig ismeretlen eredményű lövést intézett. Nyomozása folyamatban van.

KÜLÖNFÉLÉK.

„A bika jobbfüle. Nagy az öröm a spanyolok szép fővárosában. Hosszú távolléte után Madrid közönsége régre ünnepelhette a kedvenczét, Bumbitta bikaviadort. Dacból maradt hosszú ideig távol, mert nagynak tartották az összeget, a mit a különösen veszedelmes bikák leterítéséért kért. Ám Bumbitta visszajött mégis és a közönség kitörő tapsal fogadta. Az ünnepen, mert ünnep volt Madridban az a nap, megjelent a király, a királyné, a királyi család, sok ariisztokrata és tapsoltak ők is a megtért Bumbittának. Ezuttal rendkívül szerencsés volt: az első bikát káprázatos ügyességgel ölte meg. A tomboló közönség követelte, hogy adják meg neki a legnagyobb tisztességet, a mit bikaviador megérhet, adják neki a leszűnt állat jobbfület. Ezt a kitüntetést, a melyet utoljára Vicente kapott, ideig Bumbitta nem kapta meg. Ám a tomboló követelődzés daczára ingadozott a szinkör igazgatója, nem tudta, hogy vajjon méltó-e Bumbitta. Ám ekkor a király jelt adott zsebkezdőjével és Bumbitta boldog ember lett, mert beteljesedett rajta a minden bikaviadorok álma: megkapta a bika jobbfület.

Hol jelenik meg a legtöbb könyv. Franciaországban időről-időre megújul a panasz a miatt, hogy a francia könyvkiadás hanyatlóban van. Eugéne Morel, a ki ezzel a kérdéssel évek óta foglalkozik vizsgálat alá vette Franciaország évi könyvtermelését s a külföldi államok hasonló adataival összehasonlítás után arra a következtetésre jutott, hogy visszaesésről nem lehet beszélni Franciaországban, bárba valami tulságosan meglepő fejlődésről sem lehet szó. Morel megállapítja, hogy Franciaországban évenként ötször új könyv jelenik meg, mialatt a régebbi művek új kiadásai is körülbelül hasonló mennyiségre szaporodnak. A külföldi viszonyokkal való összehasonlítást nagyon megnehezíti, hogy az egyes országokban készített statisztikák összeállításánál nem követik ugyanazokat az el-

veket; az egyik országban könyvnek számítják azt a nyomtatványt, a mit máshol az ujságok közé sorolnak. Alkalmasint a statisztika ilyen kulisszatitkai okozzák, hogy a hivatalos adatok szerint harminczhatezer nyomtatványval Japánország szerepel, a könyveket kiadó országok élén. A statisztikában megállapítható sorrend a következő: Németország 30,000, Oroszország 24,000, Anglia 10,000, Franciaország és az Egyesült-Államok 9000—9000, Svájc 8000, Olaszország 7000 könyvvel, Magyarországon 1908-ban 1000, Ausztriában németül 1456, csöbül 1517 könyvet nyomtattak. A szépirodalom terén Franciaország vezet, a hol az összes megjelent könyvek 21.4 százaléka tartozott a belletrisztikához; Angliában 20 százalék, az Egyesült-Államokban 18.8 százalék volt a hasonló művek száma.

A kukoricza. Az ipari fejlődés és a technikai tudományok szinte csudás dolgokat produkálnak abban az irányban, hogy egy-egy anyagból mi mindenféle gyártmányokat képesek előállítani. Csak egy dolgot említünk föl, nevezetesen azt, hogy mi mindenféleképpen használják a kukoriczát őshazájában — Amerikában. Csak a főbbeket említjük fel, nem szólván azokról a kikészítési módokról és eljárásokról, a mik már régi keletűek s nálunk is köznapiak. Felhasználják pedig a kukoriczát Amerikában: czukor, szőlőczukor, glukoze, dextrin, keményítőliszt, olaj, olajpogácsa, szesz, mesterséges kautschuk stb. előállítására. De használják ezeken kívül a sörfőzésnél és konzervgyártásnál is. Szárát pedig, a mit nálunk leggyakrabban a mezőkön a ter őhelyen égetnek el, az amerikaiak felhasználják a papirgyártó iparban s ezenkívül használják tömő-anyagoknak is, készítenek belőle kautschuk utánzatot, cellulózeanyagot, a mit nagymértékben használnak föl kereskedelmi és hadihajók falközeinek kitöméseire. Használják továbbá burkolatanyagul, hő és villamos elszigetelésre, valamint kemény, csomagolópapir előállítására. Újabban a kukoricza szárából s főleg a beléből rostot, fonalat, gyapot-utánzatot is készítenek s ez iparnak nagy, korszakot alkotó jövőt jósolnak. Ebből is kitetszik, hogy mennyire vissza vagyunk mi még az ipari haladás terén — és mennyit kell még haladnunk, hogy e téren az újvilágot utolérhessük.

Egy férj panasza. Lund svédországi városka legnagyobb helyi ujságában, a „Lunde Dagblad”-ban a minap ez a nyilatkozat jelent meg a „Közönség köréből” című rovatban: „Ezennel értésemre adom mindenkinek, hogy a feleségem csütörtökön este rám zárta azobánk ajtaját, a mi ellen ezennel tiltakozom. Még sem járja, hogy az emberrel úgy bánjanak a tulajdon házában, mert hiszen van még törvény és igazság hál’ Istennek Svédországban a férfszemélyek számára is és a mit a feleségem a villáról beszél, az nem ide tartozik. Akármennyibe kerül, megfizetem, csak lenyomassák az ujságokban, de a neveket hagyják ki, mert nem akarom, hogy az asszony megint okoskodjék.”

POLGÁR SÁNDOR

orvosi műszer- és kőszet gyárosnál
telep: Bpest, VII., Erzsébet-kürt 50.

legújatosabban beszerezhetők összes betegápolási tárgyak, kőszetek, fecskendő, m. kir. szab. Polgár-féle servkötők, gummiharisnyák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőnek, csak megadandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés bekioldése actión 10% árkedvezmény a Csendőrségi Lapokolvasóinak.

Merkur kerékpárok

legismertebb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljesjótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár és varrógép nagyraktár

50

SZEGED.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldnek.

16. J. 10. A szálloda titkai című közleménye még nem ütt meg a mértékünket és sok benne a kölcsönvett adat is. Nem közölhető.

1884. A csendőr és a besugó című s erőszakos humorral agyonfűszerezett cikke nem közölhető. A humor csak addig jó, míg nem vérzik. Ön pedig agyongyötri őket.

Levas. Csak az lehet, a ki lovagolni tud.

Városi csendőr. 600 koronán felüli összeg lefoglalható.

Tavaszi virág. A súlyos testi sértés büntette miatt jelentendő fel. (Bűnhalmazat esete forog fenn. A. E. T. K. 95. §. szerint azon büntetés alkalmazandó — tehát az illető azon cselekményért jelentendő is fel — mely a legsúlyosabb büntetést állapítja meg.)

B. I. 1200 korona. 2. Egy évig.

B. J. Őrsvezető. Állapodjék meg az illető céggel és fizessen havi részleteket, mert az esetleges pert feltétlenül elveszíti s akkor az egész összeget egyszerre hajtják be s azonkívül a per költségeit is ön fizeti.

B. T. csendőr. A közbesítési díj beszédése nem helyes.

1886. 1. Az Önt megillető végkielégítést felülvizsgálatása esetén megkapja. 2. A gazdálkodás készpénzkészletétől függ. 3. Nézetünk szerint csak külszolgálatot nem tartozik teljesíteni. 4. Nézetünk szerint köteles részt venni.

N. A. csendőr. Nem számít be. Csak az az idő számít, a melyet szakadatlanul és egyfolytában töltött.

191. A zsoldmaradvány az anyaörsöt illeti. Lásd Hírtárványok stb. III. fejt. 12. pont.

B. J. Ha a vezénylés hat héten túl történt, nem tartozik befizetni.

1748 – 1780. Azoknak, kik 1908. évi november hó 29-én három évi megszakítás nélküli állam szolgálatot tudtak kimutatni, járt a polgári jubileumi kereset. Lásd 1908. évi 275. sz. Budapesti Közlöny.

41.186. Nem lehet beszámítani.

HIVATALOS RÉSZ.

Büntetőjogi döntvénytár.

Könyöradományok gyűjtésének engedélyezése az államok közigazgatási feladatahoz tartozik; könyöradományok gyűjtésére jogosító hatósági engedély közokirat, annak hamis készítése által az államnak a közbiztonság fenntartására s a közrend megóvására irányuló felügyeleti joga sértetik meg. — Az is tettése a közokirathamisítás büntetendő, a ki csupán a hatósági igazolvány kiegészítő részét képező személyleírást ellátta a gyűjtésre jogosított aláírásával, mert ezáltal a hamis hatósági engedély készítéséhez saját elkövetési cselekményével hozzájárult. — A csalás büntette az akarat-elhatározás és a jogtalan vagyoni haszon elérésére irányzott cél egységénél fogva a közokirathamisításba, mint súlyosabb bűncselekménybe beleolvad. — Közjótékonsági célra szolgáló könyöradománykönyv nem tartozik a Kbt. 71. §-ában megjelölt okiratok közé.

(Curia, 1911 szept. 12. 6118/1911. sz. a. III. Bt.)

Vádolt ámitással elhitette a sértettel, hogy összekötése révén a határrendőrségnél részére állást szerez; ez a tévedésbeesítés fondorlatosnak ismertetett fel.

(Curia, 1911 aug. 31. 5901/911. sz. a. III. Bt.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Tisztli rendfokozatáról kért leköszönése elfogadtatott:

Kacsicz Pál nyugállományú csendőrfőhadnagynak, a nyugilletmény megtartása mellett.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról sem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

36

MOSKOVITS

anatomiai cipő- és csizmagyár részv.-társ.

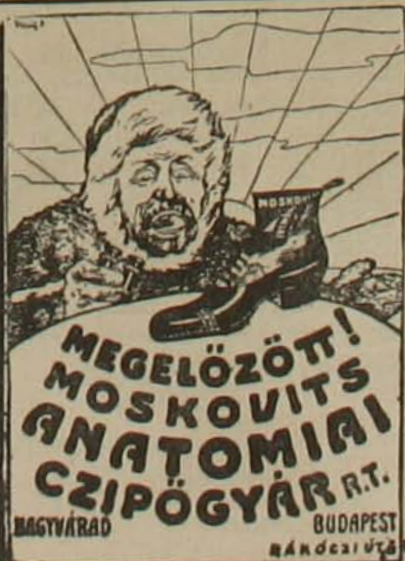
M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

MEGELŐZÖTT!
MOSKOVITS
ANATOMIAI
CZIPÖGYÁR RT.
NAGYVÁRAD
BUDAPEST
RÁKÓCZI ÚT 6.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Németh János cz. őrmester, az utóbbi két év alatt a közbiztonsági szolgálat terén szorgalommal teljesített eredményes tevékenységeért.

Holló János őrmester, az utóbbi évek folyamán a közbiztonsági szolgálatban tanúsított buzgó és eredményes tevékenységeért, fáradhatlan szorgalmáért, őrsének jó rendbentartásáért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért és befolyásolásáért.

Vörös Imre, Vidóczy G. János és Farkas János I. cz. őrmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt állandóan odaadó buzgalommal kifejtett igen eredményes tevékenységükért, őrsüknek példás rendbentartásáért, alárendeltjeiknek oktatása, vezetése és fegyelmezése körül tanúsított szorgalmukért.

Tóth György, Gozner Mátyás és Mattyók Emil cz. őrmesterek, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor tanúsított buzgó és igen eredményes tevékenységükért, lankadatlan szorgalmukért, őrsüknek jó rendbentartásáért, alárendeltjeiknek helyes és célirányos vezetéseért és oktatásáért, nemkülönben jó magaviseletükért.

Csipkala István törzsőrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági, mint különösen irodai szolgálatban mindenkor tanúsított kiválóan buzgó, igen eredményes és nagy szorgalommal párosult jó szolgálataiért és példás magatartásáért.

Töke Sándor törzsőrmester, úgy a közbiztonsági, mint irodai szolgálatban, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor kifejtett buzgalmaért, eredményes tevékenységeért, megbízhatóságáért és példás magaviseleteért.

Báthory Lajos, Kerestély Domokos őrmesterek és Öcsödi Gábor cz. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén, de különösen irodaszolgálatban való alkalmaztatásuk alatt, mindenkor kifejtett kiváló szorgalmukért, eredményes tevékenységükért, megbízhatóságukért és példás magatartásukért.

Smaroglai Ferencz, Szendrei Lajos őrmesterek, Kolo József, Hegedüs Károly, Subics István és Weisenbacher József cz. őrmesterek, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor tanúsított kiválóan buzgó, igen eredményes tevékenységükért, lankadatlan szorgalmukért, alárendeltjeiknek nevelése, oktatása és fegyelmezése körül is kifejtett tevékenységükért, őrsüknek példászerű rendbentartásáért és mindenkor tanúsított példás magatartásukért.

Bacsa István, Huszár József, Csaba Ákos, Szekeres Boldizsár és Török András cz. őrmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt mindenkor tanúsított ernyedetlen szorgalmukért, fáradságot nem ismerő buzgalmukért és igen ered-

ményes tevékenységükért, alárendeltjeiknek vezetése, nevelése és oktatása körül mindenkor kifejtett buzgalomukért, őrsüknek példászerű rendbentartásáért, nemkülönben példás magatartásukért.

Jikó Béla csendőr cz. őrmester, a folyó évi február hó 18-án Bátya községben kiütött tűzvész alkalmával saját testi ópságének veszélyeztetésével, a vagyonmentés körül kifejtett fáradságot nem ismerő buzgalmaért, miáltal nagyobb veszélynek elejét vette.

A m. kir. VII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Bányai Sámuel törzsőrmester, az irodai szolgálat terén kifejtett buzgó tevékenysége, szorgalma és megbízhatóságáért.

Czifra János, Zölde Mihály, Ambrus Péter őrmesterek, Páll Dániel cz. őrmester, Tatár Gergely cz. őrsvezető, Vida Ferencz és Márk Albert csendőr cz. őrsvezetők, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes működésükért, valamint alárendeltjeiknek helyes és célravezető befolyásolásáért.

Böjthe László és Olajos József csendőrök, mert a Fogaras vármegyében évek óta garázdálkodott fegyveres rablóbanda rottegett vezérért: Budák Andrét, bátor, higgadt s önfeledő magatartás mellett igen nehéz és életveszélyes körülmények között agyonlőtték s így azt egyszerűen mindenkorra ártalmatlanná téve, a vidéket egy hirheletre vált haramiától megszabadították, miáltal maguknak s a csendőr névnek országsszerte oszthatlan méltó elismerést és becsülést szereztek.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Pándi József cz. őrmester, mivel 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban minden alkalommal kitartással, buzgalommal és kellő szakértelemmel, számos bűncselekményt derített ki s azok elkövetőit az igazságszolgáltatás kezeibe juttatta és mert mint őrsparancsnok alárendeltjeit mindenkor helyesen és eredményesen nevelte.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Bede Barabás cz. őrmester, kilencz éven felüli csendőrségi szolgálata alatt úgy általánosságban, mint a közbiztonság terén tanúsított dicséretes magatartásáért.

Soós János cz. őrmester, 10 éven felüli csendőrségi szolgálata alatt úgy a közbiztonság terén, valamint szárnyirodai segédmunkási minőségben tanúsított buzgó és eredményes működéseért.

Pap Zsigmond, Nagy Károly cz. őrsvezetők II.-ed altisztek és Mezei Mihály csendőr cz. őrsvezető, hét éven felüli csendőrségi szolgálata alatt minden irányban, de különösen a közbiztonság érdekében kifejtett tevékenységeért.

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Vajda Gyula járásörmester, Palatka Áron, Takács István I., Szili János, Szabó Sándor IV., Sztójka Károly, Tóth András I., Varga János II. ez. őrmesterek, Pap Tivadar, Megyeri Antal, Pulóczki József, Szabó Sándor II., Kovács István V., Hegedüs János, Hegedüs Mihály, Buka Imre és Polónyi István ez. őrsvezetők, Bruder József, Barkóczy János, Oláh Sándor II., Győrfi Imre, Lajtos Vendel és Négyesi Lajos csendőr ez. őrsvezetők, továbbá Gomblói János ez. őrmester és Komáromi Miklós ez. őrsvezető, a múlt év folyamán a közbiztonsági szolgálat terén szorgalommal kifejtett eredményes tevékenységükért.

Szabó József IV. ez. őrsvezető, a közbiztonsági szolgálat terén a múlt év folyamán kifejtett lankadatlan szorgalmáért és eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes oktatásáért és befolyásolásáért, nemkülönbön hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor tanúsított példás magatartásáért.

Geréb József, Mogyoró Imre, Szücs István és Térmege József csendőr ez. őrsvezetők, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor tanúsított igen buzgó és eredményes tevékenységükért, nemkülönbön mindenkor tanúsított példás magaviseletükért.

Csanádi István, Kővári János, Balog Mihály, Hégyi Péter, Varga Antal és Kürmenli Károly ez. őrsvezetők, a közbiztonsági szolgálatban, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt mindenkor kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért, megbízhatóságukért, alárendeltjeiknek vezetése, oktatása és fegyvelzése körül tanúsított szorgalmukért és jó magaviseletükért.

Bor Pál, Gubás József és Binszki István csendőr ez. őrsvezetők, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban állandóan odandó buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységükért, megbízhatóságukért és példás magatartásukért.

Sebestyén Gábor ez. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor tanúsított fáradhatlan buzgalomért és eredményes tevékenységéért, alárendeltjeinek helyes és célirányos neveléséért, fegyvelzéseért és oktatásáért, őrsének szép rendbentartásáért, nemkülönbön példás magatartásáért.

Szabó Imre III., Ferge Imre és Főrész Károly ez. őrsvezetők, a közbiztonsági szolgálatban, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt mindenkor tanúsított kiválóan buzgó és eredményes tevékenységükért, az alárendeltök kiképzése, oktatása és nevelése körül őrsparancsnokuknak hathatós és eredményes támogatásáért, nemkülönbön jó magaviseletükért.

Vadász János, Arany János, Deli János, Homola János, Mejlinger Ferencz és Gasparovics István csendőr ez. őrsvezetők, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban mindenkor tanúsított

fáradhatlan szorgalmukért és eredményes tevékenységükért, fiatalabb bajtársaiknak helyes befolyásolásáért és oktatásáért, nemkülönbön jó magaviseletükért.

Kovács Miklós és Roska Imre csendőr ez. őrsvezetők, a folyó évi február hó 18-án Bátya községben kiütött tűzvész alkalmával a vagyronmentés körül kifejtett fáradtságot nem ismerő buzgalomukért és járőrvezetőjüknek ez irányban való hathatós támogatásáért.

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Horváth Ádám és Király Bertalan csendőrök, az aladomborui csendőrlaktanya padlásán 1912. évi január hó 18-án délelőtt 1/4 órakor keletkezett tűznek — mielőtt nagyobb kárt okozott volna, — helyes intézkedésük és kitartással párosult gyors tevékenységük által történt elfojtásáért.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Keserü János csendőr, négy éven felüli csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban minden alkalommal ernyedetlen buzgalommal és kellő szakértelemmel teljesített hasznos szolgálatáért.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter úr a folyó évi 35,031 V. b) számú rendeletével, többrendbeli nagyszabású büntény tettesek kinyomozása és elfogása körül szerzett érdemeik jutalmazásául, a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományába tartozó Bleier Rezső járásörmesternek 200, Kotán Ferencz és Jakab Pál ez. őrmestereknek 100—100, Papp János, Garabuczi József, Szilágyi Lajos, Oravecz Imre csendőr ez. őrsvezetőknek, továbbá Kis P. Lajos és Jakab János csendőröknek 50—50 koronai pénzjutalmat adományozott.

A m. kir. belügyminiszter úr a folyó évi 1893/V. b) számú rendeletével az irodai munkásság terén kifejtett érdemeik jutalmazásául, a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományába tartozó Balogh Miklós, Szőlősi Imre, Kárász János, Romhányi István, Bagarus József törzsörmestereknek, Szalai János járásörmesternek és Vértosi István ez. őrmesternek 80—80, Grecu Dávid, Frank Mór és Hermann György törzsörmestereknek és Weisz Ignác őrmesternek 60—60, végül Dömötör Gyula őrmesternek, Kovács Sándor és Erdélyi János ez. őrmestereknek 50—50 korona pénzjutalmat adományozott.

Előléptettek:

1912 április 26-ával:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Soós János, Karácson József és Radics Sándor őrsvezető ez. őrmesterek, *őrmesterekké*;

Földes Ferencz őrsvezető, *őrsvezető ez. őrmesterré*;
az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Szalai Imre, Buznlesein Viktor és Farkas Ferencz I. csendőrök;

1912 április 24-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Kiss János I. és Orosz Miklós csendőrök;

1912 április 26-ával:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Pelládi Lajos csendőr;

1912 április 16-ával:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Erős Rezső és Kunabé János csendőrök;

1912 április 20-ával:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Nyákó Imre csendőr, csendőr cz. őrsvezetőkke.

Járőrvezetői jelvényekkel elláttattak:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Szilágyi Imre, Nagy Abonyi János, Dávid György, Székely István, Acs Kálmán, Antal János, Vörös Kálmán, Pintér Lajos, Fata István, Rigó János, Tar Mihály, Pallagi János, Kelemen Lajos, Fancsali Bujdosó János, Graczell János, Szmarek János, Farkas József III., Toth János III., Major János, Mészáros István és Szolgai József csendőrök;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Pál Imre I., Jancsó György, Albert Ferencz, Vas Miklós, Dávid János, Oltván András, Kovács Lázár, Kereső István, Székely Lajos, Köllő Balázs, Csedő Péter, Bács István, Bogyó Gábor, Tamás Dénes, Lőrincz József, Ilyés György, Demeter Ferencz, Mojzi János, Karácson S. Dénes, Málnási Miklós, Incze András és Dargai Ferencz csendőrök.

Csendőrség részére a legjobb és legolcsóbb forrás.

A
leg-
finomabb

KERÉKPÁR, VARRÓGÉP,
GRAMMOFON
és lemezek.

Kedvező részletre.

Kérjen ajánlatot.

Kelemen Márton SZEGED, Oroszlán-utca.

Hegedű készítési műtermék Bpest, IV., Kossuth Lajos-u. 11.

Világhírű hegedűművészek saját készitette hegedűim felett irásban így nyilatkoztak: »Az Ön által készített új hegedű, bármely régi mester által készített hegedűvel versenyre kelhetnek, műtermünkben megtekinthetők. Fiuma régi és új összes vonóhangszerek és azok alkatrészei állandóan raktáron. Művészies javítunk. Régi hegedűt veszünk, és cserélünk. — Kedvező részletfizetésre szállítunk.

Arjegyzek ingyen.

KOMÁROMI és TÓTH műhegedűkészítők.

A leg-
jobb

ÓRÁK

legdiva-
tosabb **ékszerek**

10 ÉVI JÓTÁLLAS mellett

készpénz vagy részletfizetésre

Brauswetter János

Chronometer és műórásnál kaphatók

SZEGEDEN.

Javítások 5 évi jót-
állás mellett. ::

Képes árjegyzék in-
gyen és bérmentve.

ALAPÍTÁTOTT 1847. ÉVBEN.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban

Honvédelmi miniszter úr Ö nagyméltósága által legujabban kiadott közgaz-
dálkodásra vonatkozó Cs 20 jelzésű Határozmányok, czimű szolgálati könyv-
ben előirt minták szerinti nyomtatványok és könyvek nemkülönbön leltárak
raktárunkon már készen kaphatók.